

Atentat na KHD pred razjasnitvijo?

Da „nt“ ob atentatu na biro Heimatdiensta svoj namig ni stresel iz rokava, se je izkazalo te dni: policija je kar v redakciji aretirala reporterja VZ Petra Jauka. Izkazalo se je, da je iskan goljuf. Poleg tega — tako poroča tudi nemško časopisje — ga spravlja tudi v zvezo z atentatom na biro Heimatdiensta. „nt“ je 14. novembra 1974 pisal, da se je nekaj dni pred atentatom ustavil pred birojem avtomobil. Iz njega je skočil sopotnik in fotografiral poslopje. Vozač je bil neki reporter VZ, sopotnik pa — Peter Jauk.

Réka: tragedija v bolnici: 25 novorojenčkov mrtvih!

Nenadni, doslej še neraziskani požar je v petek ob treh zjutraj spremenil porodniško sobo v kliniki „Dr. Zdravko Kučič“ v sobo smrti. Zadušilo se je ali zgorelo 24 novorojenčkov. Štirje preživelci pa svoje življenje začinjajo z opeklinami tretje stopnje. Njihovo stanje je po izjavi dr. Ljuba Štanfela, šefa kirurškega oddelka otroške bolnišnice na Kantridi, kritično.

Zavod za sodno medicino reške medicinske fakultete je indentificiral žrtve. Široko zastavljena preiskava organov javne varnosti o vzrokih nesreče še ni prišla do sklepnih rezultatov. Raziskovalni center okrožnega sodišča na Reki je v prvem uradnem sporočilu objavil, da je prišlo do nesreče v so-

bi za novorojence v drugem nadstropju. Po prvih preiskavah je požar nastal zaradi napak na električni napeljavi v sobi.

Preiskovalni sodnik centra Vladimir Pavič je formaliziral ustrezne strokovne komisije, ki podrobno raziskujejo vzroke nesreče, pa tudi odgovornosti zanj.

Milan Zatezalo, namestnik okrožnega javnega tožilca, pa je povedal:

„Razen napak, ki so nastale na električnih inštalacijah, gre ob tem primeru, v tej tragediji, gotovo tudi za odgovornost določenega števila ljudi. Lahko rečem, da bomo gotovo začeli preiskavo proti nekaterim osebam.“

Škocijan: proračun brez večine!

Edinstveni primer, da proračun za tekoče leto v občinski sobi ni dobil potrebne večine, se je primeril v četrtek v Škocijanu: za osnutek proračuna so namreč glasovali zastopniki ÖVP in slovenske gospodarske liste, kar bi moralo zadostovati. Ker pa eden od mandatarjev ÖVP ni prišel na občinsko sejo (razmerje mandatarjev v Škocijanu: ÖVP 9, SPÖ 9, Slovenci 3, FPÖ 2), je dobil predlog finančnega referenta podžupana Trinkla le 11 glasov; potrebnih bi bilo dvanajst. ÖVP-jevski župan Droblesch, naslednik Vitusa Jesseja, je prišel zaradi tega v hude težave z termi: Splošni občinski pravilnik (Allgemeine Gemeindeordnung) namreč določa, da mora biti proračun pod streho najmanj do 31. marca.

Občinski odborniki so sprva razpravljali o načrtovanem obvozu Spodnjih Vinarij. Dva predloga sta bila predložena. Član občinskega predstojništva Picej (slovenska lista) se je izrekel za spodnjo proggo: bilo bi prizadetih manj ljudi, zgornja progga bi poleg tega bila prestirma in bi imela tudi nevaren ovinek. Picejevemu predlogu se je pridružil tudi socialistični podžupan dr. Holzer, tako da je bil Picejev predlog končno tudi sprejet.

Naslednja točka je bila tudi cestna zadeva: cesta zapadno od Klopinjskega jezera. Na opozorilo, naj

ne bi gradili preveč cest okoli jezera, sicer tujci od samih cest ne bodo več prišli, se je oglasil tudi slovenski občinski odbornik dipl. inž. Koncilija in predlagal, naj občinski odborniki ne sklepajo o tem prej, preden ne bo znana progga avtoceste na jug.

Točko „Preosnovanje tujih posojil“ so občinski odborniki strnili v zadnjo točko, ki je bila hkrati tudi točka celotne seje: proračun za leto 1975.

Obe večinski frakciji sta pri tej točki dokazali, da v preteklih letih nista posebno dobro gospodarili:

občina Škocijan je namreč zadolžena do skrajnega. Socialistični podžupan dr. Holzer je očital županu, da bodo ob koncu leta — po dosedanjih podlagah — dolgovi narasli od 24 na 27 milijonov šilingov. Na to proggo sta odgovorila župan in finančni referent (oba ÖVP) in s tem dokazala, da si obe večinski frakciji, kar zadene delanje dolgov, nimata drug drugemu kaj očitati: bivši župan Jesse je namreč, ko je zapustil županov stol, prepustil občino v takim finančnem stanju, da ni bila zmožna nobenih plačil. Ta debata o pra-



Pogled na slovenske občinske odbornike v Škocijanu: od leve dipl. inž. Koncilija, Picej in občinski odbornik Polzer.

vilnosti finančne politike je dosegla svoj vrhunec v socialističnih napadih na finančnega referenta, tako da je moral župan odvezeti besedo Jesseju in Holzerju.

V tem poglavju so občinski očetje tudi razpravljali o dveh milijonih tujih denarjev, ki so preostali iz zadnjega leta. Dve možnosti so debatirali odborniki: Naj bi en milijon odplačali (drugi milijon je že služil drugim namenom) ali pa naj bi bil ta denar neke vrste temeljni kamen za financiranje novega občinskega poslopja. Kajti občinska uprava mora delati pod zelo težavnimi pogoji, ker so npr. v prostoru, ki meri le 15 kvadratnih metrov, nastanjeni trije uradniki. O novem šolskem poslopju za Št. Primož pa zaradi hude finančne stiske še govorili niso...

Občinski odbornik dipl. inž. Koncilija je ostro kritiziral osnutek proračuna: „Ta osnutek nima nobenega težišča, kar bi moralo biti predpogoj za vsako načrtovanje,“ je dejal Koncilija. Grajal je tudi preslabo dotacijo vzdrževanja cest in takšno drobtinico označil kot sramoto za tujskoprometno občino. Le 1,5 milijonov je na razpolago za precejšnjo cestno omrežje.

Okoli enajstih ponoči je finančni referent stavil predlog za odobritev rednega proračuna v znesku 20,3 milijonov šilingov — izredni je predvideval dohodke in izdatke v višini 13 milijonov. Socialisti so izrabili položaj in nezmožnost ÖVP, da bi medtem poklicala nadomestnika za manjkajočega občinskega odbornika: čeprav je imela ÖVP na svoji strani slovenske glasove, ji ni uspelo dobiti večine: 11 glasov (8 od 9 mandatarjev ÖVP ter 3 slovenski glasovi) je bilo premalo. Vsekakor se je izkazalo, da ima župan Droblesch v občinski sobi premalo avtoritete: pri zadnji točki — glasovanje o odkazanju nujnostnega predloga pristojnemu referatu — namreč ni mogel niti ugotoviti, kdo vse je glasoval za ta predlog.

Šmarjeta v Rožu: možnar je detoniral v cerkvi - v ozadju narodnostni momenti

Škandalozen pripetljaj je vrgel žalostno senco na velikonočno slavlje v farni cerkvi v Šmarjeti v Rožu: med povzdigovanjem je v cerkvi detoniral papirnat možnar. Župnik Janez Lampichler je moral prekiniti mašo, ker so eksplodirali taki možnarji tudi na pokopališču. Šele ko se je položaj malo pomiril, je s težavo nadaljeval z obredi.

K vstajanju v soboto zvečer je prišlo v šmarješko farno cerkev razmeroma malo ljudi: očitno zaradi vremena je bila cerkev, ki je druga leta ta dan bila nabito polna, na pol prazna — le polovica sedežev je bila zasedenih. Velikonočne obrede je že od vsega začetka motilo pokanje možnarjev. Doslej neznan storilec so postajali vedno drznejši: vedno bližje cerkvenega zida so eksplodirali papirnati možnarji. Župnik Lampichler, ki ima hude težave z glasilkami, kljub temu nadaljuje z obredi, čeprav vedno težje. Potem ko je nekaj možnarjev eksplodiralo ob cerkvenem zidu, je med povzdigovanjem postalo početje nahujskanih storilcev naravnost kriminalno: skozi odprta cerkvena vrata je ne-

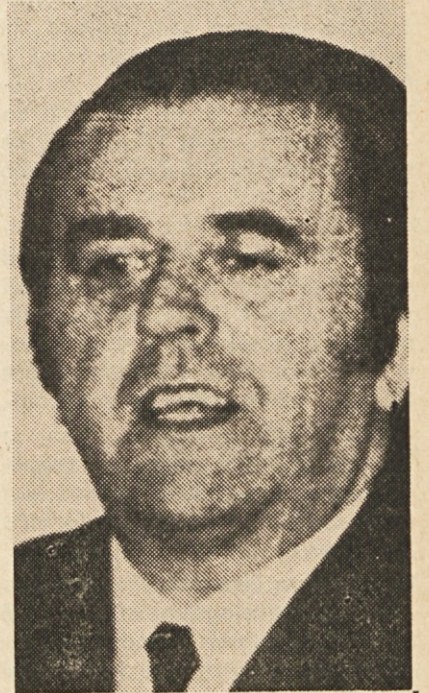
kdo vrgel močan papirnat možnar (žandarmerija je ugotovila, da je za nabavo le-takega potrebno posebno dovoljenje), ki je tudi nekaj sekund navrh detoniral. Župnik, ki je ravnokar držal v roki hostijo, jo je moral spustiti. Trajalo je dobro minuto, da je mogel izdaviati prve besede: „Ne morem več maševati dalje. Prosim, da nekdo stopi ven in napravi red!“ Molk. Obotavljajnje. Manjkalo je civilne korajže. Nekateri so se celo še smejali, tako tudi občinski odbornik ÖVP Walter Woschitz. Končno je vstal šolski ravnatelj Wolte in pogledal ven. Medtem so se tudi ostali verniki opomogli od strahu in župnik je mogel — čeprav z veliko težavo — nadaljevati. Kar pa ni odvrnilo nepoboljšljivih pobalinov, da so ob koncu maše vžgali še en možnar.

Ko je bilo vstajenje končano, je bilo ljudstvo tako prestrašeno, da nihče ni hotel kot prvi zapustiti cerkve, ker se je vsak bal, da bo zunaj spet kaj eksplodiralo. Nekdo se je potem le opogumil. Sicer ni počil noben možnar več, pač pa je stalo na trgu pred cerkvijo — kljub snegu in mrazu — nekaj o-

seb, ki imajo tudi funkcije v Landjugend in v ÖVP. Nekateri Šmarječani domnevajo, da so morale biti tiste osebe informirane o provokaciji z možnarji. Kajti tiste osebe, pravijo informirani Šmarječani, po navadi stojijo med mašo v bližini spovednice in zadnjih vrat — „prodajajo žegnano vodo“. Na velikonočno soboto slučajno niso bili tam in slučajno je tam detoniral v njih odsotnosti možnar.

Izraz „pobalin“ za to dejanje najbrž ne bo pravilen, če si predočimo možne posledice tega dejanja: K sreči je bilo v cerkvi le malo ljudi in v trenutku eksplozije nihče ni bil v zadnjem delu cerkve pri spovednici. Ne bomo omenili možnosti, da bi katero od starejših ženic mogla ob eksploziji zadeti kap, toda možna eksplozija v majhnem, bi prav lahko povzročila pri kateremu od navzočih trajne posledice na vidu ali še posebej sluhu. Tako gledano, je bil pripetljaj dejansko kriminalen. — Ne glede na to, da se motenje verskih obredov zasluje po kazenskem zakoniku.

(Nadaljevanje na 4. strani)



Sodnik je postal žrtev atentatorja: v Rožeku je v tork dopoldne 45-letni trgovec Eduard Nietsch vdrl v uradno sobo rožeškega okrajnega sodnika dr. Felixa Weratschniga ter ga s strelji iz revolverja zelo težko ranil. Storičica so prijeli. Potek dejanja pa je snemal tudi magnetofon, ki ga je prinesel storilec s seboj in ga pustil snemati.

Pretresljivo je potem bilo, ko so zaigrali orožniki Nietschev magnetofon: Slišali so obupne klice sodnika na pomoč, ukaze atentatorja in strele. O motivu si preiskovalni organi še niso na jasnem: Nietsch je bil pred letom dni obsojen od sodnika na denarno kazen v znesku 1000 šil. Menda ima od tega časa naprej jezo na sodnika.

Nietsch je imel v Spodnjih Jezercih ob Vrbskem jezeru trgovino in v Kočuhu (občina Šmarjeta v Rožu) gostilno. Pravijo, da je bil dobro situiran.

Občina Dobrla vas je za Slovence gluha - zato pa „10.-Oktober-Straße“

Tudi Dobrla vas ima zdaj svojo „10.-Oktober-Straße“. Tozadevni sklep so sprejeli občinski očetje Dobrle vasi na zadnji občinski seji v četrtek. Proti nepotrebnemu ogrevanju preteklosti je edinole glasoval slovenski občinski odbornik dr. Luka Sienčnik.

Ker Dobrla vas nima več legendarnega ozkotirnega vlaka — „Fikeja“, tudi „Bahnstraße“ ni več potrebna, je bilo mnenje nekaterih Dobrolčanov, ki se vse preradi ozirajo na — menda slavno — preteklost. To mnenje so spravili tudi na dnevni red občinske seje. Da bi svojemu prepričanju dali

primerno težo, so s podpisno akcijo vsilili še drugim. Preteklost mora ostati preteklost, je bilo geslo: namesto po „Fikeju“ se bo imenovala cesta po plebiscitu — „10.-Oktober-Straße“. Čeprav niso bili vsi tisti, ki stanujejo v „Bahnstraße“ oz. zdaj v desetooktobrski, navdušeni nad takim preimenovanjem, je podpisna akcija vplivala na občinske očetje. Z jasnimi besedami je nasprotoval temu ogrevanju preteklosti edinole dr. Luka Sienčnik. „Po 55 letih s takšnim preimenovanjem ponovno vnašamo nemir v naše ljud-“ (Nadaljevanje na 4. strani)

GOSPODARSTVO

Avstrijski in evropski trg z govejim mesom - po statistiki

Avstrijski, posebej pa še koroški govedorejci se že več kot leto dni borijo s težavami pri vnovčenju klavnih goved. Povpraševanje od meseca do meseca popušča, z njim pa padejo tudi cene klavnih in drugih goved, medtem ko po mesnicah cene govejega mesa prej naraščajo kot popušča. Položaj na Koroškem je posebno hud zaradi tega, ker je izvoz klavnih goved in govejega mesa s strani Italije že devet mesecev prepovedan in ker Avstrija drugih tržišč za svoje viške ne more najti. Izgleda, da je širom Evrope govejega mesa v izobilju. Pred tremi leti je bil položaj drugačen in po treh letih bo — verjetno — spet takšen, da se bodo industrijske dežele za mesto teple.

Po tem uvodu obrnimo pogled nazaj na zadnjih pet let. Jeseni 1970 je skrbni opazovalec razvoja na trgu z govejim mesom na osnovi zadevnih objav biltena „Agra Europe“ lahko prišel do zaključka, — da izvoz govejega mesa iz prekomorskih dežel v zahodnoevropske dežele pojema, ker te dežele komaj krijejo domače povpraševanje;

— da je pričela potreba EGS po uvozu govejega mesa naraščati in da evropske živinorejske dežele teh potreb niso v stanju kriti;

— da pa je med deželami EGS Italija po skokovitem naraščanju v letih 1965—1967 v naslednjih letih uvoz reducirala na sicer še vedno pomembne, a konstantne količine.

Tedanji čas je bil za avstrijsko govedorejo zelo ugoden. Zahodna Evropa je morala letno uvažati okoli 660.000 ton govejega mesa ali 2.640.000 klavnih goved. To pa je bilo 5 odstotkov tedanjega števila goved v EGS. Celokupni uvoz govejega mesa iz prekomorskih dežel v Evropo je znašal 932.000 ton. V tem času je imela Avstrija izvojni višek govejega mesa v vrednosti 100.000 pitanih goved in goved za nadaljnjo rejo. Ta ponudba je odgovarjala 3 odstotkom evropske potrebe po uvozu iz prekomorskih dežel. Pogoji za prirejo govejega mesa so bili torej v Avstriji ugodni.

Po letu 1970 je izgledalo, da se nahaja Evropa v obdobju, ko ne

bo mogla več docela kriti potreb po govejem mesu. Posebno očitno so prišla znamenja te nevarnosti do izraza tekom 1972. Pri uvozu govedine iz prekomorskih dežel je prišlo do resnih zastojev, širom Evrope pa je pričelo povpraševanje za njo iz meseca v mesec naraščati. V tem letu je Avstrija izvozila goved in govejega mesa v vrednosti 178.300 goved. Cene za pitane bike in vole so na dunajskem trgu od avgusta 1970 do avgusta 1972 narasle za 3 šilinge na 21,30 šilinga za kilogram žive teže. Na tej ravni so se držale do jeseni 1973.

Avstrijski govedorejci so reagirali temu primerno. Ponudba klavnih telet je nazadovala, vsak jih je rajše priverzal in pital. Število mladih goved se je spričo tega naglo večalo. Tako so v državnem merilu pri štetju živine našli:

	1971	1973	razlika
telet do 3 mesecev	267.905	282.022	+ 15.117
govodi do 1 leta	508.999	554.618	+ 45.619
govodi med 1 in 2 leti	541.840	573.551	+ 31.711
govodi nad 2 leti	129.822	152.094	+ 22.272
krav	1.050.933	1.052.274	+ 1.341

Kljub izvozu 311.427 goved v letih 1972 in 1973 se je njihovo število povečalo za 124.263 na 2 mil. 623.239 glav. V govedoreji je imela prireja mesa prednost pred prirejo mleka. V Avstriji enako kot v večini evropskih dežel.

V ta izredno ugodni razvoj na evropskem trgu z mesom je 1974 udarilo skoraj kot strela iz jasnega neba. Prva znamenja krize na trgu z govejim mesom so se v naši državi pričela kazati že leta 1973 v obliki devaluacij lire in revaluacij šilinga. Med prizadetimi krogi je vendar prevladovalo mnenje, da bo nazadovanje cen za govejo živino le kratkoročnega značaja, kajti povpraševanje za živino se ni zmanjšalo. Zato so govedorejci število telet za nadaljnjo rejo še naprej večali.

Toda na začetku 1974 je pričela domača ponudba preraščati povpraševanje za govejo živino. Pa dec cen je postajal čedalje bolj očitno. Izvozne cene, ki so prej

pozitivno stimulirale cene v prid govedorejcev, so čedalje bolj pritiskale na cene na domačih tržiščih.

V prvem polletju 1974 je še nekaj šlo. Ob sicer padajočih cenah je uspelo izvoz goved nasproti prvemu polletju 1973 povečati za 40 odstotkov. S 1. julijem je EGS ukinila uvoz pitanih goved iz Avstrije. To se je zgodilo v času, ko je bila avstrijska ponudba mnogo večja kot pred letom dni. Že itak številčno za okroglo 10% višjo ponudbo so govedorejci še sami zvišali, ker so računali z zboljšanjem cen v poletni turistični sezoni. Zato so pomladi držali pitane bike in vole v hlevih in jih prodajali šele jeseni, ko so bili za 20 do 30% težji in cenejši.

Pritisk s strani ponudbe je na trgu čedalje nagleje naraščal. Postal je tako močan, da ga tudi pre-

ni predčasno zaklani. Njihovo meso leži v zmrzovalnicah mesne industrije in v gospodinjskih zmrzovalnih skrinjah. Konec januarja je bilo po zmrzovalnicah mesne industrije vskladiščeno meso 34.700 goved. Do 23. marca so se te zaloge povečale na 40.460 goved. Temu nasproti je bilo lani konec februarja vskladiščeno meso le 10.450 goved.

Te zaloge in odlašanje olajšav za uvoz klavnih goved in mesa s strani EGS bodo celo leto pritiskale na domači trg. Lani je Avstrija v prvem polletju lahko izvozila še okroglo 75.000 goved, letos pa se bomo čutili lahko srečne, če jih bo mogoče izvoziti polovico. Zadnji razvoj na trgu EGS ne dovoljuje nobenega optimizma. Po poročilih biltena „Mitteilungen der gemeinsamen Agrarpolitik“ je stalež goveje živine v EGS v zadnjih petih letih narasel za 8 milijonov na 80 milijonov goved. Od 1973 se je samooskrba te skupnosti z govejim mesom povečala od 87 na 99 odstotkov, letos pa se utegne prireja mesa povečati za nadaljnjih 5 odstotkov. Avstrijski pogoji za izvoz klavnih goved in mesa so

torej zelo skromni, če sploh obstajajo. Domača ponudba pa bo za okroglo 25.000 glav večja, kot je bila lani, ko je bil še mogoč izvoz 132.000 goved.

Odgovor na vsiljujoče se vprašanje, kdaj bo prišlo do zboljšanja položaja na trgu z govejim mesom, je po vsem tem lahko zelo enostaven: prej ne, preden ne bo uspelo odpraviti pritisk s strani ponudbe. Ta pritisk bo pričel popuščati šele proti poletju prihodnjega leta, ker je bilo po zadnjem štetju število do leta dni starih goved za 40.636 nižje kot konec leta 1973. Izgleda, da se bo tudi letos zmanjšalo, če bo v prihodnjih mesecih javna roka v obliki pocenitev teletine pomagala, da bodo kmetje prodali več klavnih telet. Pritisk ponudbe pa je mogoče omiliti tudi še z zakolji starih krav in z nadaljnjim doslednim uveljavljanjem prepovedi uvoza govejega mesa za industrijsko predelavo. Medtem vendar govedorejci ne smejo ponoviti napako preteklega leta, ko so preko časa spitate vole in bike držali v hlevih, ker so čakali na boljše cene.

(bl)

Nemška manjšina na Danskem - model za manjšinsko ureditev?

Od 23. do 27. marca se je vršil redni velikonočni seminar mladinske komisije FUEN (Federalistična unija evropskih narodnosti) na Knivsbergu na Danskem. Ob tej priložnosti so se zastopniki narodnih manjšin iz vseh predelov Evrope seznanili z manjšinsko ureditvijo v Severnem Šlesvigu.

Za člane organizacije se je stavilo vprašanje sprejema eksilnih organizacij. Prevladovalo je mnenje, da so redni člani le tisti, ki so pripadniki kakšne avtohtone živče narodnostne manjšine. Zato tudi mladinska organizacija sudetskih Nemcev ni bila sprejeta v FUEN.

Za predsednika mladinske komisije je bil potrjen Heinrich Schulz, za tajnika Olav Meinhardt, za podpredsednika pa je bil na novo izvoljen Gerhard Emrich iz Gradiščanskega.

Velikonočnega seminarja se je udeležilo deset narodnih manjšin: Danci v Nemčiji, Nemci na Danskem, Bretonci, Frizijci, Francozi in Nemci iz Aoste, Nemci iz Elzacije, gradiščanski Hrvati in koroški Slovenci. — Koroške Slovence je zastopal dunajski študent Janko Kumer.

Seminar je nudil udeležencem priliko, da so se na licu mesta seznanili s praktičnim položajem tamkaj živče narodne skupnosti nemške manjšine. Le-ta tam uživa

pravice v tašni meri, da jo zavida marsikatero druga. Tudi gmotna podlaga za obstoj narodne manjšine je v zadovoljivi meri dana.

Tudi odnos večine do manjšine — morda ravno zaradi naklonjene manjšinske politike je vse drugačen: primeri nacionalne nestrpnosti, kot se pojavljajo na Koroškem vsak dan, bi bili zgoraj izjema.

Koroška stvarnost - v NAŠEM TEDNIKU

■ Po poročilu v tržaškem „Zalivu“, revija za književnost in kulturo, je znana francoska književna revija „Esprit“ prinesla v prevodu odlomke iz romana „Nekropola“, tržaškega pisatelja Borisa Pahorja. Pisatelj Boris Pahor sam omenja v dnevniku, objavljenem v „Zalivu“, ta svoj osebn in tržaškega slovenskega pisanja uspeh: „Po vojski je naše kulturno prizadevanje stremelo po čim bujnejši rasti, da bi dopolnili vse zamujeno po letu osemnajstem,“ piše Pahor, „v mojem primeru je šlo za zavestno odločitev, da svojo izrazno sposobnost porabim za poglobljen prikaz naše usode.“

Od 1. aprila naprej varnostni pasovi

Od 1. aprila naprej velja v Avstriji nov predpis: vsak avtomobil mora biti od tega dne naprej opremljen z varnostnimi pasovi. Izjema velja le za tiste avtomobile, ki so bili pripuščeni pred letom 1968. Doslej pa še ne obstaja noben predpis, da se morajo vozniki dejansko tudi opasati. Nekateri vidni pravniki namreč trdijo, da bi takšna obveznost bila v nasprotju z zakonskimi določili o osebni svobodi. Kljub temu bo vsak avtomobilist indirektno prisiljen, da uporablja varnostne pasove: zavarovalnice bodo namreč v civilnem postopku navedle lahkomišelnost voznika, ki se je poškodoval brez pasov, kot vzrok, da jim ne bo treba plačati.

Od drugega leta tudi poletni čas?

Da bi pri uporabi električne energije še bolj varčevali, diskutirajo trenutno v parlamentu uvedbo posebnega poletnega časa. To bi pomenilo, da bi od 1. marca do 31. oktobra bilo treba premakniti kazalce ure za eno uro naprej. V praksi naj bi to prineslo boljše uporabo naravne svetlobe, manj porabe električnega toka, gospodarsko gledano cenejšo produkcijo. Prebivalstvo pa naj bi zvečer imelo večjo potrebo po konzumnih produktih, kar bi zopet koristilo gospodarstvu. V Avstriji so že leta 1916 uvedli poletni čas. Trenutno s uspehom prakticira poletni čas Italija, Velika Britanija, Poljska, Sovjetska zveza in druge. Srednjeevropski čas naj bi ostal osnova.

V letu žene: penzija tudi za vdovce

Tudi vdovec naj bi dobil penzijo: to je najnovejša variacija osnutkov za nadaljno zakonito enakopravnost obeh spolov. Doslej je tako, da je na tem področju zagotovljena le žena. Če mož umre, dobi penzijo po njem, vseeno, ali je žena sama delala ali ne. Popolnoma v znaku enako pravnosti bi bilo, pravijo zagovorniki take rešitve, če bi tudi moški bili deležni kot vdovci penzije. Zaenkrat se kaže na obzorju le ena kompromisna rešitev: ne penzija za vdovce in ne za vdove, ampak penzija za vsakogar. Višina naj bi bila odvisna od vplačila. To pa bi pomenilo, da bi imeli samo še „poklicne zakone“. Pravična rešitev ne bi bila: vsaj za tiste, ki manj zaslužijo.

Konjunktura se je v Avstriji končala

Hitreje kot je bilo za pričakovati, se je tudi v Avstriji končala konjunktura. Kakor poroča zadnje poročilo instituta za gospodarsko raziskavanje, se je tudi sesul eksportni boom, doslej zadnja opora visoke konjunktуре, zaradi padca konjunktуре po celem svetu. Ta preobrat tendence pa se — vsaj zaenkrat — še ni pojavil na trgu delovnih mest in pri razvoju plač. Kljub temu znaša brezposelnost 1,85 odstotkov. Tudi pri nas se pojavlja efekt drugih držav: gospodinje kupujejo manj in kljub inflaciji varčujejo. Podjetniki ocenjujejo položaj podobno kot leta 1967, ko je prirastek znašal le 2,5 odstotka.

Razvidno pa je iz poročila, da bo naslednje še slabše.

Projekt VOEST v Afriki spet odprt

Da bo zvezni kancler in bivši zunanji minister dr. Bruno Kreisky tudi dejansko bojkotiral industrijski projekt VOEST v Južni Afriki (nt je poročal), ni več tako jasno. Kajti ko je Kreisky dejal, da obstojijo resni pomisleki proti projektu v državi, ki prakticira politiko apartheida — ločitve ras, je kot en mož bila vsa opozicija proti njemu. Kreiskyjev argument, da bi soudeležba pri tem projektu bil nepotreben eksport kapitala, pa tudi, da bi druge države tretjega sveta mogle bojkotirati Avstrijo, je bil na mah izbit. Apartheid menda že ni tako hud, Avstrija pa potrebuje delovna mesta. To je „uvidel“ tudi Bruno Kreisky in dejal, da bo zadevo še premislil.

Michael Guttenbrunner na 2. tinjskih literarnih pogovorih:

„Die gedrechselte Knüppelbrücke“

(Nadaljevanje in konec)

Aber auch die Slowenische Partei geht nicht leer aus. Daniel Spitzer, verspottet sie in seinen Reisebriefen aus Bad Veldes in Oberkrain 1867. So wenn er schreibt: „... die Welt ist hier mit Slowenen verschlagen,“ und dann fortfährt: „Klagenfurt ist eine durch und durch deutsche Stadt; aber schon vor den Toren derselben wird die Zunge schwer, und bringt nur noch slowenische Laute hervor. Das kärntnerische Slowenisch ist übrigens ganz und gar verschieden von dem krainerischen Slowenisch, und wenn der Slowene aus Kärnten den Slowenen aus Krain nur schwer versteht, und umgekehrt, so ist doch beiden das Hochslowenische, welches die Slowenissimi im Abgeordnetenhaus sprechen, noch unverständlicher.“

Und weiter: „Wenn man die Verhältnisse hier kennt, begreift man dann leicht, weshalb diese (die slowenischen Abgeordneten) für das Konkordat eintreten mußten. Ist es doch die Geistlichkeit in Kärnten und Krain, welche über alles Deutsche das Anathema ausgesprochen und die Bauern in den Slowenismus gehetzt hat. Die großen Slowenenführer hätten ohne die mächtige Beihilfe der Kirche nichts durchgesetzt, aber von der Kanzel herunter hat man gegen das Deutschtum gepredigt und den Bauern, welche ihre Kinder nicht Deutsch lernen ließen, den Himmel, ja noch mehr, wohlfeiles Salz, versprochen. Wenn der Bauer begriffstüchtig war, nicht glauben wollte, daß Deutsch und Satanas eins und dasselbe seien, das eine Argument hat ihn immer überzeugt, daß ja das Steueramt deutsch sei.“

Seitdem sind mehr als hundert Jahre zweisprachiger Demagogie und Gewalt ins Land gegangen. Ich erinnere nur an die sog. „Ausiedlung“ der Slowenen unter Hitler. Aber die zweimalige Besetzung des Landesteiles durch jugoslawische Truppen wirkt auch fort. Sie ist aus dem Krieg heraus erfolgt, in dem Kärnten jedesmal bei den Besiegten war, und findet, als Teilgeschehen von Staatszerfall, Staatszerschlagung, Staatsgründung, seine Erklärung. Mit Recht und Wahrheit an sich haben militärische Aktionen nichts zu tun. — Der Gewaltschritt ist geschehen, gelungen ist er nicht. — Hier ist, ganz allgemein, zu bedenken, daß den Menschen, die so viel unter Unrecht leiden, tatsächlich nichts ferner liegt als das Recht, das jeder nur als ein ihm abgebrochenes begreift, als eines Ganzes nie erblickt. Was im Streit von der schon an sich schwachen Rechtsanschauung der Menschen übrig bleibt, ist nichts.

Vor hundert Jahren war Slowenisch-Kärnten noch eine natürliche Realität und die Republik der Geister, wie der alte Humanismus und die Aufklärung sie zum Kosmopolitismus ausgebildet hatten, war es nicht minder. Im Nekrolog der Carinthia auf den Slowenischen „Naturdichter“, Michael Andreash, 1861 (Juniheft) heißt es:

„Derselbe war geboren zu Feistritz im Rosenathale den 28. September 1762, gestorben in der Pfarre St. Jakob im Rosenthale im Jahre 1821. Eines Bauern Sohn, kam er, statt in die Schule, in früher Jugend zum Webstuhl. Der Trieb, sich in seinem Handwerk auszubilden, brachte ihn zu seinem Bortenwirker nach Maria Elend und auf seiner Wanderschaft besuchte er den deutschen Teil Kärntens. Nun eignete er sich das Lesen, die deutsche Mundart an und übte sich im Schreiben des Deutschen und Slowenischen. Ohne je den Unterricht in der

Musik erhalten zu haben, setzte dieser slowenische Dupont die Melodie zu allen seinen Liedern selbst...“ Andreash wird dann noch im Bilde vorgeführt, wie er, am Webstuhl sitzend, immer ein Buch vor sich aufgeschlagen hat, in dem er liest, und während er mechanisch den Webstuhl in Gang hält, im selben Rhythmus denkt er in sich hin und her, wie er sich in den Sinn einer Strophe einweihe, und überlegt, wenn es z. B. bei Schiller gelingt, „wie er es am besten und verständlichsten slowenisch geben könne.“

Ein eindrucksvolles Bild, dessen unschuldiger, rein geistiger Anblick eine günstige Wirkung auf uns ausüben sollte.

Und nun erlauben Sie, daß ich mich in der eigentlichen Sache kurz fasse und die gegenwärtige slowenische Literatur in Kärnten an ganz wenigen Beispielen nicht einmal expliziere, sondern nur streife, eine Kraft, einen Hoffnungsschimmer, eine Gefahr anzudeuten.

Die markanteste Erscheinung auf diesem Gebiet ist ein Toter: Prežihov Voranc, alias Kuhar aus Kotlje im Miestal, dessen Kenntnis wir zum Teil der Übersetzung Janko Messners verdanken. Prežihov Voranc kommt nach Cankar; seine literarische Technik scheint dagegen älter zu sein. Ein interessanter Fall, der mir erlaubt, gegen eine bekannte Schablone vorzugehen, derzufolge politischer und literarischer Radikalismus unzertrennlich sind. Sie sind es nicht immer. Es gibt da auch neuen Wein in alten Schläuchen und neue Schläuche, die überhaupt leer sind. Ich kann es mit dem größten Respekt vor Prežihov Voranc sagen, daß er mehr ein Romantiker, als ein Analytiker ist. Er sieht die Menschen von Natur größer als daß er sie nur verkleinert und vergrößert sähe durch Politik. Janko Messner fragt: „Ist Prežihov nun ein Jean Giono der Slowenen? Dazu ist dieser zu poetisierend. Ist er ein Hemingway? Dazu ist dieser zu redselig. Ist er ein Poe? Ein Hamsun? ein Scholochow, ein Silone, ein Perkonig? — er ist Prežihov...“ Richtig; und er verdient Schutz gegen die bloße Möglichkeit und den Ehrgeiz gewisser Vergleiche.

Meine Antwort lautet: Kein slowenischer Silone; dieser ist nüchterner. Kein Hemingway; das ergibt überhaupt keine Proportion. Kein Edgar Poe, kein Scholochow, und noch weniger ein Perkonig, der mehr als Größere für den Vergleich vermessen ließe. Was Hamsun betrifft, fehlt es Prežihov nicht an Sinn für Blut und Boden, nur an der berühmten Ironie des Norwegers. Im Rahmen Messners zu antworten, ist Prežihov Voranc am ehesten ein linksradikaler slowenischer Giono; und das wäre gar nichts Schlechtes.

Tatsächlich ist Prežihov er selbst, der arme, vielgewanderte Mann aus Kärnten, ein neuer slowenischer Odysseus, ein gar nicht so später Nachfahre Cankars, Kommunist und Mythizist zugleich. Ich habe den Eindruck, daß er, so wie Zola, als Dichter größer ist und daß er, wenn er den Kampf der Menschen um Freiheit und Brot schildert, und wie er sie schildert, mehr Mythen bildet, als er Misere schildert. Als wäre es sein Ziel zu sagen: Die Naturkraft ist stärker als die Verhältnisse.

Bei Janko Messner, ist die durch die Verhältnisse bewirkte Deformation vollständig, der Druck erdrückend. Kärntner Slowene sein, heißt bei ihm: lebenslänglich genarrt, getreten, vergewaltigt werden. Dabei gelingt es ihm, soweit ich urteilen kann, nicht wirklich, zu sagen was er leidet. Die Gri-

masse ist stärker. Sein „Gespräch zweier Ungeborener im Bauch einer slowenischen Mutter“ ist ein Beispiel mißlungener Satire.

Als ein Hoffnungsschimmer erscheint „Mladje“, eine Zeitschrift, welche die jungen slowenischen Geister unter sich bestärken kann, als einer neuen Kärntner Schule, in der es naturgemäß verschiedene Klassen gibt; das Bestreben müßte in der Polemik eine möglichst Verallgemeinerung sein, und in der Poesie eine Verfieltigung es müßte Gedichte regnen. Man muß Erfahrungen mit Gewittern haben. Es kommt aber, wenn man sie hat, alles darauf an, sie als Blitzschutz für sich und für die anderen bekannt zu machen, und dem reinen Vergnügen zu dienen wie Lev Detela mit seinem Buch „Erfahrungen mit Gewittern“. Hier ist eine gewisse Hebkraft am Werk, welche das Phänomen der sog. Enthhebung bewirkt, die der Kunst, unter anderen, von altersher zugeschrieben wird. Sie enthebt uns aus einer Realität in eine andere, aus der wir, wie von oben, in die erste Wirklichkeit hineinschauen, und kein Sisyphus mehr sind.

Mit den künstlerischen Mitteln der Groteske erzeugt Detela eine überraschende Unsicherheit der Stimmung und der Deutung, die wohl öfter als eine politische gedacht ist. Man sollte dieses Buch, ohne Ansehen der Nation, oder Nationalität, als eine Art Windsbraut überall in Umlauf bringen, wo düstere Funktionäre an ihren Sesseln kleben. — Daß ich Detela hier vor anderen nenne, hat seinen Grund nur im intriganten Humor dieser seiner Grotesken; es geht darum, womöglich den Humor zu stärken — ich sage es, wie Clementschitsch zu sagen pflegte, „mit jeder Einsicht in vergossenes Blut.“ Daß ich Detela, einen gebürtigen Marburger, der in Untersteinbrunn, das ist über der Donau, wohnt, gewissermaßen zu den Kärntner Slowenen zähle, wird keinen Slowenen unstatthaft erscheinen, da es das Schicksal jedes dritten Slowenen ist, nicht in Slowenien zu sein, und den nächsten Anschluß nie an die Nation, sondern an den nächsten, gleich ihm

über die Welt verstreuten, Landsmann zu haben.

Nach allem zu schließen, was ich hier zum Thema vorgebracht und nicht vorgebracht habe, kann die Frage, ob die gegenwärtige slowenische Literatur in Kärnten etwas zur österreichischen Kultur beiträgt, weder bejaht noch verneint werden. Sie zu bejahen, ist es wahrscheinlich noch zu früh, die Saat noch zu jung oder die Wetter zu schlecht. Und ist sie, mehr als man weiß, diskutabel, so muß man das österreichische Empfangsorgan der Indisposition oder gar der Impotenz beschuldigen. — Das kann sich alles ändern; sogar Kärnten kann sich ändern. Es muß aber vor allem mehr übersetzt werden. Unser Staat, der alles fördert, muß auch das fördern.

Die Gesetzesbrecher und Slowenenspötter leben noch, aber nicht unbescholten; und gezeichnet und geistlos wie sie sind, gehen sie doch nur ihrem Ende zu. Zugleich schwindet auch alte slowenische Arroganz und Intransigenz. Die Welt hat andere ernstere Sorgen, und das Universum verlangt viel Größeres von uns, als häuslichen Frieden, gute Nachbarschaft, Gleichheit vor dem Gesetz, und zwar: gemeinsame Gottesfurcht und gegenseitige Diskretion für das bische Leben.

Carina: se je obrnilo na bolje?

Se bo na meji pričelo novo poglavje v odnosih med pripadniki narodnostnih manjšin v Avstriji in avstrijskimi carinskimi uradniki? Doslej namreč so vsi tisti, ki so prekoračili mejo in tudi na naši avstrijski strani zahtevali odpravo v maternem jeziku, doživeli v glavnem eno od treh variant: 1. Da so jih ignorirali in so potem morali čakati po pol ure in več, da se jih je sploh kdo „usmilil“ in odpravil. 2. Da so doživeli zelo strogo preiskavo, ki je v več ko enem primeru mejila na šikano; 3. Da so cariniki izjavili, da se mora vsak poslužiti le nemščine, ker da je le edino ta jezik dovoljen.

Primer praktične carinske kontrole, ki je razburjal tudi širšo javnost, je štatuiral jeseni študent Feliks Wieser. On je nagovoril carinike v materinščini, le-ti so ga ignorirali. Wieser je čakal pol ure, nato pa, ko se nihče ni več zmenil zanj, se je odpeljal. Rezultat: ovadilo so ga.

Danes prinašamo dopis nekega Slovence, ki je iztaknil posebno — doslej neobjavljeno — odredbo o uporabi slovenščine pri carini. Tako je to odredbo preizkusil v praksi, priča naslednje poročilo:

Es ist nun einige Zeit her, daß eine DIENSTANWEISUNG FÜR DIE ZOLLÄMTER (Zahl DAZ 223.059—12/74) von ihrer obersten Dienststelle, dem Finanzministerium — und wofür der Verfassungsdienst im Bundeskanzleramt bemüht wurde — abgegeben ist, für die ich mich hier in Wien eingesetzt habe und die nunmehr ein vollkommen neues, nicht mehr diskriminierendes Grenzabfertigungsgefühl geben sollte.

Die Zollämter werden hierin angewiesen, nicht nur die mündliche, sondern auch die schriftliche Zollabfertigung in unserer slowenischen Muttersprache durchzuführen.

Waren diese 14 Tage genug, daß diese DIENSTANWEISUNG in das Bewußtsein der Beamten durchgedrungen ist? Wie weit werde ich gehen müssen, um mein Recht zu erhalten?

Ich stehe zwar vor dem Abschluß der Zollprüfung, aber sicherheits halber führe ich in meinem Gepäck nicht nur das Zollgesetz, sondern auch die Kommentare, oberstergerichtliche Entscheide und die Dienstanweisung mit.

Es ist ja immerhin möglich, daß die Zollbeamten die Diskriminierung so weit treiben werden und mir den § 23 Abs. 3 werden versuchen anzuhängen: „... ist die Zollwache befugt, jedermann, der sich ihrer vorschriftsmäßigen Amtshandlung widersetzt, ... wörtlich oder tötlich beleidigt, in Verwahrung zu

nehmen...“ Um die Spannung zu erhöhen, habe ich Waren mitgenommen, die bis an die Grenze des erlaubten nach § 34 ZG gehen.

Den Wert der Waren bemelte ich nach Artikel VII der GATT-Ver einbarungen (§ 1 WertZG Kap. II/ Dienstanweisung Z 223.000-13 b AÖFV 1973/46.) ... und nicht auf Grund des Wertes von Waren inländischen Ursprungs ermittelt werden.“

Nach § 34 ZG — § 3. ZG-Durchführungsverordnung 1973 Abs. 1 führte ich mit mir: („... Schaumwein ist für Zwecke der Anwendung dieser Bestimmung als Wein zu behandeln“) 3 I Kraški Teran, 2 Fl. Šampanski, 1 I Slivovka, 200 Zig. LD (Die überzähligen 3 I Wein wollte ich nach § 61 ZG — § 4 ZG-Durchführungsverordnung 1973 Abs. 1+2b) pauschaliert mit 20 % Eingangsabgaben verzollen — da der Zollwert unter aS 10.— liegt, wäre eine Bezahlung auch hier entfallen.

Nach § 34 Abs. 6 kaufte ich div. Lebensmittel um aS 150.— und Kleidungsstücke für meine Kinder um aS 850.—. **Nach § 34 Abs. 2** („... wegen dringender Notwendigkeit erworben wurde...“) daher für mich Abgabenfrei — einen Frühjahrmantel. Die Zollbegünstigung lt. § 61a Abs. 3 (Erlaß Z 206.200—12 AÖFV 1968/124 Abs. 2) in der mir erlaubt gewesen wäre, Waren, neben den oben angeführten, von zusätzlich aS 2600.— zum begünstigten Eingangsabgabensatz

von 20 % (für „Waren für den persönlichen Gebrauch oder Verbrauch für meine Angehörigen“), konnte ich aus Geldmangel leider nicht in Anspruch nehmen.

Um 15.45 war es so weit. Ich wählte diese Zeit, um notfalls bei dieser „Jungfernfahrt“ auch noch das Finanzministerium anrufen zu können.

Nach § 41 ZG hätte es vollkommen genügt, die Erklärung abzugeben, daß ich „außer den Freiwaren lt. § 34 ZG, nichts mitführe.“ Da ich dies jedoch in meiner Muttersprache tat, war die Reaktion des Zollbeamten für Kärntner Verhältnisse vollkommen „normal“. Ich wurde im scharfen Ton aufgefordert, deutsch zu sprechen.

Als ich mich nunmehr auf die eingangs erwähnte DIENSTANWEISUNG bezog, kam die ebenfalls vorhersehbar Reaktion: fahren Sie zur Seite — das ist nicht wahr — diese gilt nicht für Sie — jetzt werde ich Ihnen beweisen, wer der stärkere ist. Erst als ich auf die Folgen solcher Handlungsweise hinwies, wollte er mir den zitierten Erlaß als Gegenbeweis zeigen, — ging und ward nicht mehr gesehen. —

Bald darauf kam jedoch ein Zollbeamter mit der Aufschrift „Slovensko“ und fertigte mich äußerst korrekt und freundlich im schönsten Slowenisch mit Jauntaler Einschlag ab. KLJUN-

■ **V Slovenskem Porabju na Madžarskem (Slovenska krajina) je zadnji čas opaziti živahno dejavnost tamkajšnje slovenske skupnosti. Pred kratkim so odprli nov slovenski kulturni dom v Štefanovcih (Apátistvánfalva). Sedaj pa prenavljajo kulturni dom v Slovenski vasi (Rábatófalva) blizu porabskega središča Monošter (Szentgottthárd). Prenovljena dela bodo stala okroglo sto tisoč madžarskih forintov.**

■ **Gradišćanske „Hrvatske novine“ poročajo o zasedanju komisije za pripravo gradišćansko-hrvaškega slovarja v sodelovanju z Inštitutom za hrvaški jezik v Zagrebu. Slovar bo imel tri dele: gradišćansko-hrvaško (hrvaško knjižno) /nemški. Slovar bo imel tudi slovnico gradišćanske hrvaščine.**

Pismo bralca:

„ECHT — ECHTER — AM ECHTESTEN!“

Ist Ihnen auch schon aufgefallen, daß all die Jahre, in denen es wegen der Erfüllung der 1955 vertraglich verankerten Volksgruppenrechte, und betreffend das Verhältnis Mehrheit — Minderheit, rege Meinungsäußerungen in den Zeitungen gibt, sich von jenen Leuten, die von sich selbst immer wieder behaupten, daß sie „echte, heimatreue und aufrichtige“ Kärntner sind (vermutlich haben sie es notwendig), auffallend viele für Leserschaft und Öffentlichkeit stets anonym an diesen „Gedankenaustauschen“ beteiligen. Erst unlängst fand sich wieder ein solcher „Echter“, aufrichtig-anonymer Leserbrief in einer unserer Landeszeitungen. Wird sonst so manche Hühnerbrust zum Heldengebilde, bei Artikeln und Leserbriefen reicht es nicht einmal dazu, Name und Adresse unter das Geschriebene zu setzen! Ist es Feigheit, die angeblich auch „Helden“ nicht fremd sein soll, oder ganz einfach der Genuß an der Anonymität? Bei jenen aus ebenfalls „echten“ Kärntner Kreisen (so kann man es häufig der „Unterschrift“ entnehmen), die sich mittels Briefen und Postkarten anonym betätigen, kann ich den Wunsch im Untergrund zu bleiben, verstehen. Vermutlich erkennen jene „Heimatreuen“ selbst, daß jene primitiv-ordinären Ergüsse, die sie da von sich geben, gesellschaftsunfähig und kultivierten Menschen fremd sind. Übrigens! Wie kommt es daß es „echte“ und „unechte“ Kärntner gibt? Vielleicht ist der Grund gar darin zu suchen, daß zu viele Kärntner nur den gewöhnlichen „Hefekaffee“ trinken. Trinken daher auch Sie echten Bohnenkaffee! Unter Umständen wird man bei uns schon durch vielen echten Kaffee zum „echten“ Kärntner, denn viel Echtes macht wohl noch echter! Echt — echter — am echtesten. Echter geht es nimmer!

Guttenbrunner Herbert,
Köttmansdorf

Šmarjeta . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

Motiv neznanih storilcev leži prav tako na dlani: župnik Janez Lampichler v Šmarjeti v Rožu še ni klonil nemškonacionalnemu pritisku. Zato ga nemškonacionalni krogi skušajo spraviti vedno bolj v izolacijo. Zahteve po nemški maši se še vedno množijo. Navadno jih postavljajo tisti, ki jih nikoli ni v cerkev. Župnik bi bil voljan vršiti obe maši v obeh jezikih in se — popolnoma pravilno — brani proti apartheidu — ločitvi ras — v cerkvi. Župnik je doslej naletel pri teh krogih le na gluha ušesa. Pri — slovenskem — velikonočnem obredu so ga pač hoteli spraviti — enkrat več — na kolena.

Tako gledano, so storilci morda neznan. Znan pa je krog, ki je v ozadju tega podlega dejanja.

Občina Dobrla vas . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

stvo“, je dejal slovenski mandatar. — „10. oktober je častni dan za vse Korošce, ker niso le Nemci, ampak tudi Slovenci glasovali za Avstrijo,“ je skušal zagovarjati preimenovanje novepočeni deželni poslanec in odbornik ÖVP Leo Uster. — Ponovno je odgovoril dr. Siečnik: „Vsem tistim, ki ne morejo pozabiti 10. oktobra 1920, bi pokljal v spomin, da je koroška deželna vlada pred plebiscitom obljubila koroškim Slovencev enakopraven narodnostni razvoj, če se izrečejo za Avstrijo. Kako je svojo obljubo držala, vidimo iz na-

PLIBERK:

Uspešna uprizoritev „odra 73“

„Strogo zaupno“ — kriminalna komedija je tretja odrska uprizoritev, katere se je lotil pliberški „oder 73“ pod posrečeno režijo Anite Hudl. Premiera je bila na velikonočni ponedeljek v farni dvorani v Pliberku. Vreme je bilo sicer takšno, da niti psa ne bi spravili od peči — kljub temu je bila dvorana nabito polna, kar nenazadnje priča o dobro organizirani pliberški publikli.

Na kratko vsebina igre: v središču zanimanja je neka skrivnostna

pušnica, v kateri tiče miniaturno atomsko orožje. Pušnico naj bi predala agentka, ki se je pojavila na prizorišču, nekem hotelu kot pevka (Zalka Messner). Pušnico hočeta tudi dva moskovska agenta, preoblečena kot kapucina (Felix Buchwald in Franc Krasnik) ter dva ameriška agenta, preoblečena v ženski (Franc Kuežnik in Alojz Messner). Zmešnjavo dopolnjujeta dva sobarja (Matevž Nachbar in Emil Krištof) ter manager pevke (Štefan Hudl). Da celotna

zmešnjava v hotelu preko demaskiranja kapucinov in slačenja „žensk“ ostane pregledna, ter da pušnica pride v prave roke, skrbi portir hiše (Tine Lesjak).

Nobenega od nastopajočih ne bi posebej omenili: vsi so podali svojo vlogo zelo doživeto. Vidi se, da so igralkе in igralci homogena enota, da imajo dovolj rutine v igranju in da jim igranje dela veselje. Sploh pa so igralci „odra 73“ že dobro navajeni na nastope: samo v lanskem letu so imeli 22 nastopov, torej vsakih štirinajst dni. Tako v tej komediji, ki je zahtevala hitro igranje, ni prišlo do nobenega mučnega zavlačevanja. In: publikli se je dopadlo.

S to uprizoritvijo bodo pliberški igralci nastopali še po drugih krajih Koroške. Poleg tega so povabljeni na področno srečanje igralških skupin v Slovenijo. Za jesen pa pripravljajo igralci — po komediji „Zares čuden par“, kabaretu „Šel je popotnik skozi koroški vek“ in komediji „Strogo zaupno“ — ponovno politični kabaret.



Prizor iz agentske komedije „Strogo zaupno“, katero je predvajal „oder 73“

3. številki „Zvona“ na rob: Peščica ribari v kalnem!

Izšla je tretja številka Zvona. To je glasilo „socialističnih“ dijakov Slovenske gimnazije (uredniški odbor: Roman Schellander, Lori Müller, Jani Oswald, Marjan Jelen, Andrej Mohar, Roland Grilc). Vpričo dejstva, da se ta list vedno bolj zaletava proti „klerikalnim in reakcionarnim“ profesorjem in podvomi o verodostojnosti naše šole ter tako skuša izpodbiti glavne temelje naše ustanove, se nam zdi nujno potrebno, da objektivno presodimo vrednoto Zvona. Pri tem se ne bomo posluževali banalnih izrazov, kot to delajo Zvonači, v upanju, da si pridobijo čim več enostranskih dijakov, ampak bomo skušali stvarno prikazati nove razmere.

V zadnji številki Zvona je uredniški odbor izjavil enoglasno mnenje, da bodo Zvonači vnaprej kritizirali „konzervativne ter klerikalne profesorje, ki kuhajo antikomunistične juhu“, in če bi se cmerili prav do nezavesti. Istočasno pa trdijo, da bodo branili ugled naše šole. Protislovje teh dveh izjav je očitvidno! Očitajo nam tudi, da smo nekritični ter intolerantni. Poglejmo si, kdo je dejansko nekritičen ter

intoleranten! Zvonači glasno zmerjajo sedanji položaj v Čilu (tudi nam se ne zdi prav), a istočasno niti besedice ne zinejo o položaju v Rusiji, ki je prav gotovo še veliko slabši. Kdo pa polni Arhipel Gulag, če ne ljudje drugih svetovnih nazorov in tako narodni izdajalci? O tem Zvon ne piše. Zato bi bilo čas, da končno pred lastnim pragom (če smemo tako reči) pometejo in se šele nato ozrejo kam drugam. Je to samo en primer nekritičnosti Zvonačev, zaradi katere jih večina dijakov ne vzame resno. Če se oni imajo za najpametnejše ter najbolj razgledane, potem jim naj Bog podeli tisto, češar se zdi, da niso bili deležni. Namreč zdrave človeške pameti!

Zvonači so prosili Nanteja Olipa, zastopnika dijakov v šolskem odboru (v tem so zastopani dijaki, profesorji ter člani združenja staršev), da bi napisal članek o poteku seje prav tega odbora. Nante Olip se je odzval prošnji ter napisal članek. Toda ugotoviti smo morali, da je ob izidu Zvona ta članek doživel hude spremembe. Človek bi razumel, da ga popravijo jezikovno, preden ga dajo v tisk, a da ga vsebinsko spremenijo, ne dovoli noben tiskovni zakon. Poznimati bi se pač morali, ali imajo pri Zvonu drugačna pravila. „Tovariš“ Mohar je imel nalogo, da slovnično popravi članek. Značilno za njegovo „korekturo“ pa je bilo, da je vpletel vmes stavke, ki so spremenili stvarno poročilo o seji v hujskanje proti profesorjem ter članom šolskega odbora. Žalostno je, da se je to pripetilo ravno „tovarišu“ Moharju, ki je že na lastni koži občutil, kako neprijetno je, če se članek smiselno spremeni (sam je že objavljajal pisma bralcev v Kleine Zeitung). Višek vsega pa je, da kljub trikratni Olipovi zahtevi, naj mu vrnejo spremenjeni članek, tega niso storili.

Hujskanje proti profesorjem se nadaljuje v članku „prof. Spieler

odskočila“. Znano je, da so profesorji naše šole pred nedavnim tožili inž. Stouraca (podpredsednika Heimatdiensta), ki je v nekem pismu bralca podvomil o lojalnosti dijakov naše ustanove. Prof. Spieler je umaknila tožbo. Od vsega začetka ona ni imela namena tožiti, kot osem profesorjev naše šole. Le pomotoma je bila navedena med tožilci. Dijaki smo za to vedeli. Zvonači pa so izrabili to prilžnost in ji podtikavali, češ, da hoče prof. Spieler narediti na naši šoli kariero. Če bi prof. Spielerjevi resnično šlo za kariero, ne bi poučevala na naši gimnaziji. Poleg tega se prof. Spieler pred nikomur ne more zagovarjati, ker se avtorji člankov podpisujejo s psevdonimi (zvonoljub, zvonoslav, zvonko . . .). Zares je čudno, da se Zvonači ne upajo imenovati s pravimi imeni. Zavedajo se, da bi lahko dobili v šoli težave. Po eni strani profesorje zmerjajo, po drugi strani pa se jim prilžujejo. Kdor trdi, da je to značajno, se laže!

Zopet v drugem članku zavzemajo stališče do Kladiava. Seveda zelo pozitivno! Temu se ne smemo čuditi! Brez Kladivarjev list najbrž ne bi mogel izhajati (razmnožuje ga namreč Klub slovenskih študentov na Dunaju in lastnik ter založnik Zvona je klubaš Dušan Schlapfer). Zvon je tako rekoč miniizdaja Kladiava.

V članku „ob volitvah“ pa nadaljujejo nam že vsem znano gonjo proti KEL. Ugotavljajo, da je bil lasten nastop Slovencev velika napaka, češ da KEL ni bila nikakršna nova pot, bila je kvečjemu korak nazaj v razvoju demokratičnega gibanja za pravice koroških Slovencev. Očitajo, da KEL ni bila akcijska enotnost, v kateri bi se lahko združili vsi Slovenci. Akcijska enotnost, prav gotovo lepa beseda! Ali je mar komunistična stranka, katero so nam priporočali, da bi jo naj volili, bila akcijska enotnost? Seveda ne, ker je stranka! Vemo, da bodo komunisti vedno bojkotirali lasten nastop. Toda obnašanje komunističnih zaveznikov pred volitvami je bilo vsem Slovencev klofuta v obraz. Na mnogih krajih, kot na primer v Selah, so trgali plakate KEL ter na istem mestu nalepili komunistične. Počehkali so tudi nekatere javne ustanove ter hiše Slovencev (pristašev KEL). Prav gotovo to niso bili majhni izgredi. In vendar Zvonači o tem molčijo. Vedo, da o tem ne smejo govoriti!

Zvonači — saj jih je le peščica, ki ribari v kalnem — so si prisvojili določen vokabular, ki jim služi, da si pridobivajo nekritične ter eno-

PRIREDITVE

ŽIVLJENJE V DVOJE — PRIPRAVA NA ZAKON

tečaj za zaročence ter dekleta in fante od 18. leta naprej.

Kraj: Dom prosvete v Tinjah
Čas: Od 4. aprila ob 18. uri do 6. aprila ob 14. uri.

MLADINA PRED IZBIRO POKLICA

poklicnoposvetovalni seminar
Prireditelj: Dom prosvete v Tinjah
Kraj: Dom v Tinjah
Čas: sobota, 5. aprila od 9. do 16. ure

STILNI KONCERT ROŽANSKE LJUDSKE PESMI

poje pevski zbor „Rož“ iz Št. Jakoba
dirigira Lajko Milisavljevič
Prireditelj: SPD „Bilka“
Kraj: Bilčovs, gostilna pri Miklavžu
Čas: nedelja, 6. aprila ob 19.30

OBIŠČITE TUDI LETOS TRETJI KULTURNI FESTIVAL, KI BO OD 1. DO 4. MAJA V GLOBASNICI PRI ŠOŠTARJU!

„KOVAČEV ŠTUDENT“ „VASOVALCI“

spevoigr, nastopajo pevci SPD „Trta“ in „Danica“

Prireditelj: SPD „Danica“
Kraj: Št. Primož, pri Voglu
Čas: Nedelja, 6. 4., ob 14.30

„VASOVALCI“

spevoigra, nastopa SPD „Danica“
Prireditelj: KPD Šmihel pri Pliberku
Kraj: Farna dvorana v Šmihelu
Čas: Nedelja, 6. 4., ob 20. uri

„ŽALUJOČI OSTALI“

komedija, gostuje KUD „Valentin Kokalj Visoko“ iz Preddvora pri Kranju

Prireditelj: SKD v Globasnici
Kraj: Gostilna Šoštar v Globasnici
Čas: Nedelja, 6. 4., ob 14.30

PRODANA NEVESTA

opera Bedriha Smetane

Gostuje: ansambel SNG Ljubljana
Prireditelj: SPZ
Kraj: Celovec, mestno gledališče
Čas: nedelja, 27. aprila ob 15. uri

stranske dijake, kot je glasilo samo nekritično, enostransko ter ozkotirno. Saj smo vedno znova priče, kako brez tehtnih ter konkretnih argumentov udrihajo po profesorjih, zaspanih dijakih (le oni so budni) ter celotni naši gimnaziji. Poslužujejo se fraz, besednih šablon, ki se razblinijo, če jih natanko analiziraš, v nič. Predelali smo le tretjo številko Zvona, ker je dossegla gonja proti profesorjem svoj vrhunec in ker se v bistvu v Zvonu vse ponavlja, tako da ostalih dveh predhodnih števk ni treba posebej omeniti. Zadostuje namreč, da prebereš eno izdajo Zvona, če hočeš vedeti, kakšne so ostale.

Drži, da so Zvonači aktivni, a to naj ne opravičuje in tudi ne sme opravičevati, oprostite, pubertetnih izlivov, ki se že kar periodično ponavljajo. Nihče ne bi kritiziral Zvona, če tu ne bi šlo za temelje naše šole. In če jih kdo skuša nesramno izpodbiti, se bomo tistemu uprli. Naj bo kdorkoli hoče!

Zaspani dijaki

Ivan Virnik:

(Nadaljevanje in konec)

Plečnikove nagrade 1975

Pred nedavnim časom so v Ljubljani (že tretjič) slovesno podelili Plečnikove nagrade za arhitekturno snovanje v minulem letu. Žirija, v kateri so bili dipl. inženirji arh. Nikolaj Bežek, France Ivanšek, Anton Bitenc, Branko Kocmut, Friderik Polutnik, umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc in prof. Dušan Ogrin, je nagradila profesorja ljubljanske šole za arhitekturo, dipl. inž. Eda Ravnikarja. Plečnikovo nagrado je dobil za ambientalnoureditel Trga revolucije v Ljubljani. Čeprav poteka zazidava trga že več let, prav v zadnjem času (dograditev druge stolpnice Iskra, pohodi in ploščad) dobiva svojo dokončno prostorsko ureditev.

Plečnikovo plaketo je prejel dr. Marko Rozetto (ki že vrsto let živi v tujini) za njegove raziskave pionirskega časa slovenske arhitekture. Posebno v knjigi „Jože Plečnik in šola Otta Wagnerja“, ki je leta 1968 izšla pri torinski založbi Alba, je odmeril mojstru Plečniku primerno mesto reformatorja moderne arhitekture in ponesel vrednosti njegovega dela in ustvarjanja daleč preko slovenskih meja.

100-letnica rojstva slovenskega biologa dr. Frana Jesenka

Dr. Jesenko v Zagrebu

Po končani prvi vojni je dr. Jesenko sprejel najprej docenturo na zagrebški agronomski fakulteti, kjer je v letih od 1919 do 1921 nadaljeval predavanja in rastlinogojstva, vrtnarstva, genetike in botanike, ki jih je začel na pragu tega stoletja na Dunaju. Ko se je preselil v Zagreb, je večkrat prihajal na obisk v rodno Slovenijo, vendar pa njegova potovanja niso bila turističnega značaja, marveč so imela vsaj zanj in njegovo znanstveno delo še kako velik pomen. Dr. Jesenko je namreč v Ljubljani urejal botanični inštitut na novo ustanovljeni ljubljanski univerzi. Na njej je predaval anatomijo in fiziologijo rastlin, slovenska alma mater mu je počasi tako zrastle k srcu, da se je naposled leta 1921, potem ko je dve leti preživel med svojimi prijatelji in znanstvenimi sodelavci na zagrebški univerzi, preselil v Ljubljano in postal še isto leto redni profesor botanike.

Bilo je to zanj izjemno veliko priznanje, čast, ki mu jo je med prvimi slovenski znanstveniki dodelila ljubljanska univerza, ki je v dvajsetih letih našega stoletja komajda stopila na svojo življenjsko pot.

Delo na ljubljanski univerzi

Dr. Jesenko se v letih svojega dela na ljubljanski univerzi ni z vsjo ljubeznijo, nesebičnostjo in zanosom, predajal zgolj svojemu pedagoškemu poslanstvu velikega znanstvenika, botanika, genetika, ampak je bil ves čas ves predan varstvu naravnih vrednot v Sloveniji. Tako je s svojimi študenti, planinci in gozdarji leta 1924 na terenu, na karti in z opisom med prvimi zarisal meje današnjega Triglavskega narodnega parka. Bil je med najbolj vnetimi zagovorniki in borci za uresničitev zamisli o parku v dolini Triglavskih jezer. Sprva so ta prizadevanja žela številna priznanja in kaj kmalu so se pokazali prvi uspehi. Po zaslugi dr. Jesenka in še nekaterih velikih ljubiteljev slovenskega gorskega sveta, je bila leta 1924 dolina Triglavskih jezer razglašena za „Alpski varstveni park“, čeprav le za razmeroma kratko časovno obdobje 20 let. Pri tem se je s posebno vnemo vrgel na delo prav dr. Jesenko. S svojimi študenti, med katerimi poznamo danes nekatere med njimi kot odlične slovenske naravoslovce, dr. Gabrijela Tomažiča in prof. Franceta Planine, poleg njiju pa še pokojnega prof. Bega in prof. Bauerja je 4. in 5. julija 1924 ob sodelovanju zastopnikov Slovenskega planinskega društva in gozdne uprave označil meje bodočega narodnega parka med Komarčo in Hribaricami na vzhodni in zahodni strani. Toda, kaj so pomagala vsa prizadevanja dr. Jesenka in njegovih učencev, ko so se nad sicer tako lepo in vedno sončno dolino Triglavskih jezer pokazali prvi „temni oblaki“.

Temni oblaki nad „Alpskim varstvenim parkom“

Po dveh letih po svojem prvem znanstvenem potovanju k dolini Triglavskih jezer, je dr. Jesenko v „Jutru“ obširneje spregovoril o ustanovitvi, pomenu in znamenitostih osrednjega slovenskega narodnega parka, hkrati pa tudi o svojih trpkih izkušnjah, ki jih je doživel v prvi vegetacijski sezoni na terenu. Takole je zapisal:

„Vsi domači, pa tudi mnogi tuji prirodoslovci in ljubitelji narave, ki so se zanimali za idejo alpskega varstvenega parka, so bili prepričani, da je s tem Triglavski narodni park že rešena stvar. Temu pa ni bilo tako. Češnjčani so v letu 1925 znova popasli planino Lo-

pučnico in planino na Kalu in prignali so svojo živino celo prav do kočice pri Triglavskih jezerih. In navzlic temu, da je ministarstvo za šume in rude dekretiralo 60.000 dinarjev za melioracijo planine Komna, se Češnjčani trudijo, še danes ohraniti pašo za svojih 50 krav na Lopučnici in na Kalu. Nazadnje so se sklicevali na planinski zakon, ki pravi, da je planinski svet le za pašo in da je vsaka trajna uporaba planin v drugo svrhu — prepovedana...“

V jubilejni številki slovenskega ilustriranega časopisa za poljudno prirodoznanstvo „Proteus“, ki je izšel ob lanski 50-letnici Triglavskega narodnega parka, se je svojega profesorja spomnil tudi znani slovenski naravoslovec Viktor Petrovšek:

Viktor Petrovšek o dr. Jesenku

„Na pragu dvajsetih let našega stoletja sem tudi sam spoznal slovito dolino Triglavskih jezer in profesorja Jesenka, od leta 1927 do 1931 pa sem na univerzi poslušal tudi njegova predavanja iz botanike. Povedati moram, da je bil dr. Jesenko velik zanesenjak, ki ni nikoli popustil, če se je le ogrel za kakšno idejo... Živel je za svojo botaniko, za Triglavski narodni park in za ljubljanski Tivoli, na te stvari ni nikoli nehal misliti. Ob jutrih si ga že pred predavanji ob 8. uri lahko videl pri zajtrku v kavarni Emoni, kjer sta s prijateljem Janezom Plečnikom, reformatorjem slovenske medicinske terminologije, krepko pilila botanično besedo. Da ste ju le videli... Poleti pa smo vsako leto odhajali, včasih kar za cel mesec, k Triglavskim jezerom. Tam je prof. Jesenko najel za študente pri šestem jezeru lovsko bajto. Toda, časa za brezskrbno počitniško lenarjenje tu ni bilo. Že navsezgodaj nas je iz prijetnega sna zbudila profesorjeva budnica: „Zato pa rečem jaz, najlepša je mladost...“ In kmalu potem smo bili ob lepem vremenu že na poti proti Lepi Špici, Kanjavcu, Bogatinu, Lanževici ali Pršivcu in se pozno popoldne ali proti večeru utrujeni in lačni vračali v „Jesenkovo hišico“. Najbolj mučno pa je bilo, kadar je profesor odkril na mizah v koči šopke zaščitenega cvetja ali pa v drvnicci nasekano vejevje ruševja. Na srečo se to ni pogosto dogajalo, saj so oskrbniki koč dobro poznali profesorjeve navade, zato so se razumljivo pred vsakimi takimi in podobnimi presenečenji pravočasno zavarovali. Popolnoma drugačni pa so bili večeri po opravljenem delu. Ob takih priložnostih si ne bi mogel želeči bolj duhovitega in prijetnega družabnika, kot je bil profesor Jesenko. Kako rad je bil v družbi s svojimi študenti in še kakoraje je z njimi zapel. Kdaj pa kdaj se je razgovoril o svojem življenju in včasih, tako mimogrede omenil svojo ponesečeno ženitev in ločitev, pripoved pa po svoje, malce resignirano „zabelil“, češ kaj pa naj bi mrzla Švedinja počela z vročim Kranjcem?“

Pot čez Komarčo usodna za dr. Jesenka.

Dr. Jesenko je bil v zasebnem življenju znan kot duhovitež, ki je znal vselej povezati svojo bogato znanstveno delo z vsakodnevnoprakso. Po navadi, vsaj tako praviijo tisti, ki so ga dobro poznali, naj bi vsak pogovor začel z nedolžnim vprašanjem, ki ga je najbolj pogosto zastavil sobesedniku v gostilni ali na vlaku! „Oče, iz česa pa je tale klop?“ Nato sta tako skupaj od lesa prešla na gozdno vejevje in kmalu sta že bila pri profesorjevi fotosintezi. Tak trenutek je seveda dr. Jesenko izkoristil

„po svoje“ in podal kratko predavanje o življenjskih zakonitostih „po svoje“ in podal kratko predavanje o življenjskih zakonitostih v rastlinskem svetu. Toda, čeprav je govoril poljudno, ga ljudje marsikdaj niso razumeli. Tako verjetno tudi znani loški župan in gostilničar Josip Hafner, pri katerem je bil dr. Jesenko reden gost, ki mu je po nekem njegovem „visokem“ predavanju odgovoril po svoje: „Po Jesenkovem bomo sedaj smreke kar u luft flancal!“

Ko je pogovor nanesel na Komarčo, je bil profesor ves iz sebe. Z navdušenjem je pripovedoval o njej, kot višek gorske lepote pa hitro pribil: „Pod teboj prepad, nad teboj pa Iris cengiali in modro nebo — to je Komarča!“ In prav pot čez Komarčo je bila zanj julija 1932. leta usodna. Otvorjen z nahrbtnikom se je podal na pot, ko mu je nenadoma spodrsnilo, omahnil je v globino, si zlomil hrbtnico, in se tri dni pozneje, 14. julija 1932, v starosti 57 let za vedno poslovil od Triglavskega narodnega

ZENSKI KOTIČEK:

Za ženo in dom

Nekaj dobrega iz kuhinje

Splošno je znano, da so sadni sokovi koristni za zdravje. Njihova hranilna vrednost je različna. Odvisna je od sadežev, iz katerih so narejeni, in od postopka izdelave. Ogledjmo si vrednosti nekaterih sokov; Sok črnega ribeza vsebuje zelo veliko vitamina C in vitamina B skupine. Vsebuje tudi veliko mineralnih snovi, predvsem kalcija. Pospesuje prebavo in ga priporočajo tudi pri obolenju ožilja.

Borovničev sok je zelo bogat na rudninskih snoveh in nekaterih vitaminih. Ugodno vpliva na organizem pri prehladnih obolenjih in pri različnih drugih infekcijah.

Češnjev sok vsebuje obilo sadnega sladkorja in organskih kislin, ravno tako jabolčni. Čisti kri in pospešuje prebavo.

Bezgov sok pospešuje potenje, splošno izločanje vode in čisti kri, zato ga pijmo pri obolenjih, ki jih spremlja povišana temperatura.

PONEDELJEK

Kosilo: fižolova juha z zelenjavo, jetra v omaki, krompir ali polenta, solata. Večerja: fižolova solata s trdo kuhanimi jajci, čaj z ribezovim sokom, kruh.

TOREK

Kosilo: zelenjavna enoličnica, omlate s skuto, kompot. Večerja: pečene ribe, krompirjeva solata s kislimi kumaricami, kruh pijača.

SREDA

Kosilo: korenjeva juha, govejji zrezki v omaki, pire krompir, solata.

ČETRTEK

Kosilo: dušeno kisel zelje, pečene krvavice, krompir v oblicah, sadna pijača ali sadje. Večerja: štajerska juha, kava, kruh.

PETEK

Kosilo: ričet s prekajenim mesom, solata, sadni sok. Večerja: kruh s skutnim namazom, bela kava.

SOBOTA

Kosilo: zelenjavna zločenka s hrenovkami, krompirjeva polenta, solata. Večeja: polenta z mlekom.

NEDELJA

Kosilo: ragu juha, pečen piščanec, krompir s peteršiljem, solata, jabolčna pita. Večerja: obloženi kruhki, jabolčna pita, kakao. Količine v receptih so preračunane na 4 do 5 oseb.

Fižolova juha z zelenjavo

25 dkg fižola, malo zelene, popra, korenja, česna, čebule in soli, 3 žličke olja.

parka, svojih študentov, številnih prijateljev in znancev, ki so visoko spoštovali profesorjevo osebnost in cenili njegovo bogato življenjsko delo v prid slovenski znanosti. Stena v njegovi Komarči je prekinila bogato ustvarjalnost, ki bi dala slovenski znanosti brzokone še marsikaj vrednega, toda neizprosno dejstvo narave je prav na svoji poljani terjalo žrtev, ki je bila v svojem življenju predana njej in vsemu tistemu, kar v izobilju nudi človeku.

Ko smo pred leti ustanovili sklad biotehniških znanosti Frana Jesenka, smo se s tem želeli oddolžiti priznanemu slovenskem znanstvenemu delavcu, biologu, ki je znal v pionirskih razmerah polpretekle dobe ob skromnih sredstvih prenašati napredne biološke nazore v Slovenijo, obenem pa biti tudi tvorec velikih znanstvenih idej, ki imajo še danes vsa veljavo v znanstvenem svetu. V tem je tudi neprecenljiva vrednost znanstvenega življenjskega opusa, univ. prof. dr. Frana Jesenka. Ivan Virnik

Vse dobro premešamo in namažemo na kruh.

Jabolčna pita

35 dkg moke, pecilni prašek, 15 dkg margarine ali masla, 8 dkg sladkorja, malo mleka, jajce, vanilin sladkor, 1 kg jabolk, sladkor po okusu, cimet, sladkor za posipavanje, olje za pekač.

Presejani moki primešamo pecilni prašek, zdrobljeno margarino, sladkor, mleko, jajce, sol in dišave. Iz vsega tega na hitro ugnemo testo. Razdelimo ga na polovico in razvaljamo za debelino noževega hrta. Eno polovico položimo na pomazan pekač, jo potresemo z olupljenimi in nastrganimi jabolki, s sladkorjem in cimetom. Na nadev položimo drugo polovico testa, sladico spečemo, pečeno potresemo s sladkorno moko in razrežemo.

Šolarjev zajtrk

Če vaš šolar zjutraj zatrjuje, da ni lačen in da ne bo jedel, potem ne krivite njega, ampak sebe. Prav gotovo ste ga prepozno poklicali, tako da v skrbi, da ne bo zamudil šole, noče jesti oziroma sploh ne čuti lakote. Otroka je treba poklicati dovolj zgodaj, da se v miru pripravi za šolo in da ima dovolj časa, da sede k zajtrku. Stojte popita kava ali čaj ter v roke že med vrati potisnjen kos kruha je skoraj slabše kot nič. Nekateri šolarji morda tako kot odrasli res ne morejo jesti zjutraj, četudi je dovolj časa. Tedaj otroka ne silimo k jedi. Vendar pa ga skušajmo s privlačnim zajtrkom navajati na uživanje hrane tudi v zgodnjih urah.

Kaj bomo ponudili šolarju? Kruh z maslom ali marmelado, kava ali čaj, V mleko lahko damo „ovomaltine“ ali podobno.

Sem sodi tudi sadje sveže ali pa vloženo, kar pač otroku bolj prija. K zajtrku s kruhom in namazom ponudimo svežo ali vloženo zelenjavo in sadje. Morda bo otroku k maslu na kruhu prijala kumarica ali paprika. Tudi jogurt marsikomu prija zjutraj, posebno, če otrok ne mara mleka ali kave. Namazi ali priloge h kruhu pa naj se s pijačo, ki jo ponudimo otroku, kar najbolj po okusu skladajo.

DROBNI NASVETI

● Zadah v omarah in predalih je neprijeten. Ugotovili ste ga kljub temu, da ste omare dobro zračili in očistili. Pomagajte si, tako da namočite krpo v raztopino hipermangana ter z njo omare in predale ponovno dobro zbršete. Na enak način lahko odstranite z rok neprijeten duh po kuhanju in pomivanju posode.

● Na nožu, s katerim ste rezali čebulo, je ostal duh po njej. Odstranili ga boste, če boste držali nož nekaj trenutkov nad plamenom sveče.

PROF. DR. ANTON WUTTE:

Potovanje maturantov po Jugoslaviji (2. del)

Medtem ko sem poročal v prvem delu le o družabnem poteku potovanja lanskih slovenskih maturantov iz Celovca po Jugoslaviji, hočem tokrat na kratko opisati tudi pokrajine, skozi katere nas je vodila pot, najpomembnejše kraje in njihov zgodovinski razvoj, gospodarski pomen in glavne znamenitosti.

OD DRAVE DO KOLPE

Karavanke

Prva pokrajina, ki smo jo doživeli, so bile Karavanke to- in onstran meje. Ta divni gorski svet, ki se širi daleč na Koroško, sega od Ziljice pri Podkloštru do Mislinje pri Slovenj Gradcu. Ima prav zanimivo zgodovino.

Zibelka mu je tekla v morju, kakor večini gorovij. To Tetidsko morje je segalo od Afrike do francoskega sredogorja zahodno od reke Rone, nemškega sredogorja severno od Donave in do češke gmote severno od Donave v Avstriji, vse tja do osrednje Azije. Na dnu tega morja so se zbirali vodovodni sloji od naplavin rek, ki so se izlivali vanj, med srednjim vekom zemeljske zgodovine, med 225 in 135 milijoni leti pr. Kr. Prav tako sloji iz apnenih predelov odmrlih morskih praživalic. Ker se je morsko dno neprestano ugrezalo, so prišli spodnji sloji v globine z veliko toplino in postali plastični. Potem pa so sile iz notranjosti zemlje pomaknile morje obdajajoče celine bliže skupaj. Pri tem so se mogočni sloji usedlin na morskem dnu zvalili in se gubali in končno so se nagubane kamenine prerile kot krov drug nad drugega. Vmes je prodrla iz globočine žareča tekoča magma, ki se je počasi ohladila in skrepenela. To se je začelo proti koncu srednjega veka zemeljske zgodovine in se nadaljevalo v novi vek, ki se je pričel 60 milijonov let pr. Kr.

Potem so se začele mase kamenin počasi dvigati iz morja, 1 do 3 milimetre na leto. K temu je verjetno največ prispeval pritisk afriško-arabsko-dekanske mase proti severu. Zaradi tega pritiska z juga je

severna stran Karavank bolj strma kot južna. Istočasno so se nagubale tudi ostale Alpe, ostala srednje- in južnoevropska ter južnoazijska gorstva. Karavanke pa so nastale — kakor ostale Južne apnene Alpe in Severne apnene Alpe — iznad 2 tisoč metrov debelega sloja apnenih lupinic odmrlih mikroskopično majhnih morskih praživalic, tako imenovanih foraminifer, ki se je usedel na dnu morja v milijonih let.

Čim so se začele dvigati Karavanke nad morsko gladino, so že pričele zunanje sile z odnašanjem. Tako so nastale v milijonih let današnje površinske oblike. K temu so prispevale tudi štiri ledene dobe s tremi vmesnimi toplejšimi medledenimi dobami. V Alpah so segali le najvišji vrhi iz ledenega oklepa. Tudi Karavanke so poledele na severni strani. Nad tem ledenim oklepom so nastale v povirjih pod pobočnimi ledeniki krnice, ki so spremenile slemena v grebene kot npr. zahodni del Pece na severnem pobočju Pece sta nastali tedaj dve krnici, zahodna krnica je spremenila vrh Pece v greben in vrhe v piramide kot npr. Jepo. Ledeni tok dravskega ledenika, ki je posegel čez Koren, je razširil prvotno škrbino v današnji prelaz.

Po ledenih dobah so nastale v Karavankah meli ob vznožju skalnatih sten kot npr. Košute, Bješice in drugih ter vršaji gorskih potokov kot npr. na severnem vznožju Karavank v Rožu, ker se je med zadnjo ledeno dobo nabralo obilo kršja, ki ga je potem odnašala voda. Tedaj so nastali tudi vsi vintgarji v Karavankah, npr. vintgarj Borovelske Borovnice nad Borovljami (Tschechaschlucht) in Kortskega potoka pod Kortami, kjer je težki dravski ledenik bolj poglobil dolino Drave kot majhni ledeniki v stranskih dolinah svojo strugo, tako da so nastale stopnje. V nje so se potem zarezali potoki v obliki vintgarjev.

Seveda so se odele Karavanke po zadnji ledeni dobi polagoma tudi v rastlinsko odejo borov, smrek, macesnov, bukev, gabrov, raznega grmičevja, trav in cvetic. Na jesen

zažari listje po pobočjih v živih barvah kot da bi odseval mavrični spektrum zadnjih sončnih zrakov.

Zelo pestro je tudi površje Karavank. Do Maloškega poldna so kot nadaljevanje skrlijastih Karnijskih Alp z gostim gozdom poraslo sredogorje. Šele s tem vrhom se pojavi apnenec, ki da gorskemu slemenu obliko velegorja. S tem apnenecem se nadaljujejo apnene Ziljske Alpe med Ziljo in Dravo v višjem predelu Karavank. Vzhodno od Goliče se odcepi od glavnega slemena severni niz visokih vrhov od Macenskega vrha preko Žingarce,

MLADIM BRALCEM:

„Črni angeli“ še živijo

Z avtomobili in dvokolesi „mašincami“ natrpano šolsko parkirnišče je prepričljiv dokaz, da so ameriški najstniki dobro motorizirani. Seveda, ko pa ima skoraj vsak tretji sedemnajstletnik svoje lastno „kolesje“ — bodisi tisto z okroglim ali tisto z izravnanim krmilom. Tako vidim najstnika, ki se v šolo pripelje z bleščočim primerkom mustanga „model 73“, očkovim darilom za rojstni dan, pa dobim kar nek srbeč občutek v prebavnem traktu, saj fantu še niti brada ne poganja. Predvidevam, da me srbi zaradi zavisti, deloma pa verjetno tudi zaradi začudenja. Stvar je namreč za naše razmere verjetno (še vedno) dokaj nenavadna. Sicer res niso vsi ameriški mladosetniki taki „frajerji“, da bi se lahko ponašali s pet ali šest tisoč dolarsko „pločvino“, a po drugi strani tudi ni veliko tistih, ki bi se morali v kaki uglednejši ulici svojega avtomobila „sramovati“. Fička na primer tukaj še nobenega nisem videl.

Bistveno pač je, da Američan lahko že s šestnajstimi doseže to, o čemer njegov vrstnik v Evropi le sanja; v žepu ima vozniški izpit, sedi za krmilom lastnega avtomobila, obenem pa si pridobi že lepo mero samostojnosti. Seveda si vsakdo lastne „škatlice“ tudi

Gerlovca (Harlovca), Macena, Črnegra vrha, Setič in skupin Obirja (Malega Obirja, Ojstrca, Stare gore) in Pece (Jegartovega vrha, Ojstre, Topice, Pece) do Uršlje gore. Med njimi pa tečejo gorski potoki Bistrice, Borovelska Borovnica, Bajtiška Borovnica, Selska Borovnica in reki Bela in Meža, ki so razrezali prvotno sklenjeno slemo na posamezne gore. Med obema gorskima vrstama so kratke podolžne doline, ki jih ločijo sedla in gozdnate sredogorske višine. Poleg tega prispevajo še drugi činitelji k pestrosti oblik in raznolčnosti kamenin. Najvišji vrh je Stol (2239 metrov) in trije edini cestni prehodi so Koren, Ljubelj in Jezersko.

(Dalje prihodnjic)

ne more privoščiti in je potem pač nekoliko bolj odvisen od očetovega razpoloženja: če je ta dobre volje, ključne njegovega avtomobila ne bo težko dobiti, v nasprotnem

primeru pa bo treba pešati in iz zmenka ne bo nič. A vseeno je na boljšem kot jaz, ki še vedno vozim le kolo.

No, pravzaprav pa je tudi kolo v Ameriki zelo v čislju — a ne tisto na pedala, temveč tisto z motorjem. Časi „črnih angelov“ še niso minili. V usnjene jopiče oblečeni črnogledi mladeniči se s svojimi črnobarvnimi dvokolesi „pošastmi“ še dandanes s prav isto vne- mo kot pred desetimi in petnajstimi leti poganjajo po cestah in ostalim udeležencem v prometu višajo krvni pritisk. „Črni angeli“ so seveda „elita“, je pa še na stotine takih, ki s svojimi yamahami in suzukiji niso tako „divji“. Ponavadi se zadovoljijo s tem, da svoji okolici od časa do časa dajo čutiti konjske moči, skrite v „mašinci“, najpogosteje v obliki „preizkušnja“ glasu. Bobniči so v njihovi bližini vedno v nevarnosti. Skorajda je videti, da je za mladega Američana večji „hec“ imeti motor kot pa avto, saj so okoli ponosnega lastnika najnovejše honde ponavadi zbere prava horda občudovalcev, zadnji model štirikolesnega masserattija pa le malokoga razburri. Jaz sem izjema. M. P.

Če radi ugibate?

Kje leži Nova Škotska?
Kdo je bil Josip Račić?
Kaj pomeni beseda vazal?

■ NOVA ŠKOTSKA (Nova Scotia) je pokrajina v vzhodni Kanadi. Meri 54.560 kvadratnih kilometrov in ima blizu 700.000 prebivalcev. Obsega istoimenski polotok in bližnji otok Cape Breton. Bogata je na rudah (premog, železo) in ima razvito kovinsko industrijo. Ribolov je pomembna panoga gospodarstva, poljedelstvo pa je zaradi hladnega podnebja slabo razvito. Glavno mesto je Halifax (900.000 prebivalcev).

■ Josip Račić (1885—1908) je bil hrvaški slikar in nedvomno eden najbolj nadarjenih umetnikov svojega časa na jugoslovanskih tleh. Solal se je v Münchnu. Kmalu razvil svoje izredne umetniške sposobnosti. Živel je v težavnih razmerah in ustvaril že v tistem času nekaj izrednih slik in portretov. Ukvarjal se je tudi z reproduktivno grafiko in je ob koncu bivanja v Münchnu ustvaril svojo najbolj zrelo figurarno kompozicijo Matil in otrok. Natančno je študiral stare mojstre in poznal sodobnike. Potem je odšel v Pariz in naslikal znameniti Pogled na Seino ter narisal nekaj imenitnih in zrelih skic. Po nekaj mesecih bivanja v Parizu je napravil samomor.

Račićevo umetnost označujeta enotnost podoživljanja likovne lepote in globoko pronicanje v življenje.

■ Vazal (francosko) je bil v srednjem veku plemič, odvisen od kralja. Beseda velja tudi za državo, ki je odvisna od druge.

JACK LONDON:

4

TRI SRCA

Toda Francisca ni bilo tako lahko pregovoriti, da bi opustil svoj načrt. Skozi daljnogled je opazil najprej sredi pokrajine belo haciendo, potem pa še belo oblečeno žensko, ki je s svoje strani skozi daljnogled opazovala njega in njegovo jadrnico.

„Spustite čoln, kapitan,“ je zapovedal mladi Morgan.

Kdo so prebivalci teh krajev? Belo pleme?”

„Rodbina Enrica Solana, gospoda,“ je odgovoril kapitan. „Častna beseda, to vam je imenitna gospoda, stari Španci, in v njihovih rokah je vse ozemlje od morja do Cordiller, poleg tega pa še dobra polovica Chiriquiskega zaliva. Kljub temu imajo malo denarja, toda kar se tiče ponosa, so pa hudi kakor cayenski poper.“

Ko je Francis veslal k obali, je bistro kapitanovo oko takoj opazilo, da je pozabil vzeti s seboj orožje za primer, če bi naletel na papigo ali opico. Takoj nato je kapitanovo oko opazilo na obali žensko postavo, ki jo je bilo moč videti kot belo liso na temnem ozadju goščave.

Francis je veslal naravnost k peščen obali. Ves čas je gledal v morje, ker se je bal opaziti, da je ženska postava že izginila. Po glavi mu je rojila ena sama misel — zdrava misel mladega moškega — srečati idlično deklico ali na pol divjo Španko ali celo naivno domačinko. Naj bo že karkoli, Francis je hotel na vsak način skrajšati dolgočasno zatišje, ki je priklenilo „Angeliko“, tako da se ni mogla premakniti.

Ko je dno čolna zadelo ob pesek, je Francis skočil na suho in s krepko roko potegnil čoln na pesek. Nato se je ozrl. Obala je blia tja do bližnjega grmovja prazna. Fran-

cis se je napolil proti grmovju. Vsak potnik — tako je razmišljal sam pri sebi — ki ga je usoda zanesla na neznanu obalo, ima pravico iskati srečanjs tuzemci, da ne zgreši poti.

In res mu je usoda namenila nepričakovano srečanje. Ženska, ki se ji je na prvi pogled poznalo, da je deklica — po postavi že odrasla in vendar čudovito deklica — je skočila iz grmovja in ga z obema rokama prijelja z roko.

Intimna prisrčnost je Francisca presenetila. Z drugo roko se je odkril in priklonil neznanici, tako kakor se spodobi potomcu Morganove rodbine. In vendar se je čudil. Presenetila ga ni samo njena čudovita lepota. Še bolj je strmel nad tem, da mu je neznanica gledala srdito in surovo naravnost v oči. Zdelo se mu je celo, da jo je že nekje videl. Kolikor mu je bilo znano se neznanci ne gledajo tako čudno.

Potegnila ga je za roko in zamrmrala:

„Za menoj! Hitro!“

Nekaj časa se je obotavljala. Potem mu je nestrano stisnila roko in ga skušala potegniti za seboj. Ker ni bilo dvoma, da je tu zanj nekaj novega, nekaj, kar je moč doživeti samo na pustih obali centralne Amerike, se je smeje vdal, ne da bi vedel, ali gre za njo prostovoljno ali pa se pokorava sili.

„Le hitro za menoj!“ je dejala in ga vlekla za seboj.

Smeje ji je sledil. Večkrat se je morala pripogniti ali celo plezati po vseh štirih, ker sta šla skozi gosto grmovje. Francis se je molče pripogibal in nehote se je spomnil prvih časov po odkritju Amerike, ko sta John Smith in Pocahontasa morala biti približno v enakem položaju, kakor sta zdaj on in njegova čudna spremljevalka.

Naenkrat se je neznanica ustavila in sedla. Namignila mu je, naj tudi on sede, potem je pa pritisnila roko na utripajoče srce in zašepetala:

„Hvala Bogu! Ah, prečista devica Marija!“

Francis se je takoj pripravil, da bi sledil njenemu zgledu, ker mu je že na obali strogo zabičala, da jo mora v

vsem posnemati. Pritisnil je torej roko na srce, toda Boga in božje matere ni hotel omeniti.

„Kaj res nikoli ne boste resni?“ je vzkliknila, ko je videla njegovo kretnjo.

In Francis se je na to njeno ogorčeno vprašanje na mah zelo zresnil.

„Draga lady...“ je začel.

Toda nagla kretnja ga je prekinila. Ves začuden je opazil, kako se je sklonila in začela prisluskovati. Tudi sam je zaslišal, da po skruti stezici v grmovju gre več moških.

Z mehko dlanjo mu je stisnila roko, kar je bilo znamenje, naj molči, in z naglico, ki jo je bil Francis že opazil v njeni naravi, je smuknila na stezo.

Od presenečenja bi bil zažvižgal, če ne bi zaslišal njegovega glasu, ki je nekaj osorno spraševal. Slišal je tudi več moških glasov, ki so odgovarjali ponižno, obenem pa odločno in srdito. Govorica je pričala, da so neznanci španskega rodu.

Nato je slišal, kako so se moški med pogovorom napoliti dalje, in čez pet minut ga je njen glas poklical iz grmovja.

„Ta je pa dobra! Radoveden sem, kaj bi počel sedaj v moji koži Regan,“ je pomislil Francis in stopil iz grmovja.

Odšel je za njo skozi goščavo na travnik kraj obale. Ko se je neznanica ustavila, je stopil pred njo in ji pogledal v obraz. Bil je še vedno prepričan, da se nekdo hoče iz njega norčevati.

„Imenitno!“ se je zasmeljal in se dotaknil njene rame. „Imenitno!“ je ponovil. „Prav zdi se mi, da tiči v vas neka vražja sila.“

Toda srditi pogled njenih oči ga je takoj ohladil.

„Tepec!“ je vzkliknila in ga dregnila s prstom pod nos. Njena nespodobna domačnost mu ni bila všeč. „Kakor da bi moglo to skriti vaš obraz.“

„Toda, draga moja lady,“ je pričel z namenom dokazati ji, da je še nikoli v življenju ni videl.

In zopet je moral umolkneti. Prekinila ga je na tako

Velika noč po svetu ...

Papež je poudaril novo versko navdušenje mladine

RIM, JERUZALEM. — Svečane božje službe so združile letos kristjane k „vstajenju“. Po starem običaju so v številnih katoliških cerkvah blagoslovili krstno vodo, sveče in velikonočna jedila: jajca, maslo, šunko, poto, pogačo, hren in sol. Tudi protestantovske občine so priredile po stari cerkveni tradiciji nočne velikonočne slovesnosti. Pred desettisoči vernikov iz vsega sveta je bral papež Pavel VI. na velikonočni petek zvečer križev pot.

V slavnostni procesiji so ponesli sv. križ, od krasno osvetljenega rimskega Koloseja, mimo štirinajstih postaj Kristusovega trpljenja na Palatinski grič. Poslednje štiri postaje je nosil sveti križ 77-letni papež sam. V kratki pridigi je sv. oče imenoval usmiljenje kot eno izmed najosnovnejših čustev

človečnosti in solidarnosti.

Na velikonočno nedeljo so se zbrali ob priliki „svetega leta“ s papežem Pavlom VI. na Trgu sv. Petra v Rimu romarji iz vsega sveta, da bi praznovali vstajenje Gospoda Jezusa Kristusa. Po cenitvah vaticanskih krogov se je zbralo na Trgu sv. Petra in bližnjih cestah več kot štiristo tisoč vernikov, potem ko je papež prebral velikonočno poslanico in dal tradicionalni blagoslov „Urbi et orbi“ — mestu Rimu in vsemu svetu. Ob tej priliki je sv. oče opozoril na čisto novo versko navdušenje, ki je zajelo narode, zlasti mladino po svetu.

... in v Sveti deželi

Z božjo službo Kristusovega vstajenja so se na velikonočno nedeljo končale v Sveti deželi velikonočne slovesnosti, ki so potekale, navkljub ponovni vojni napetosti in

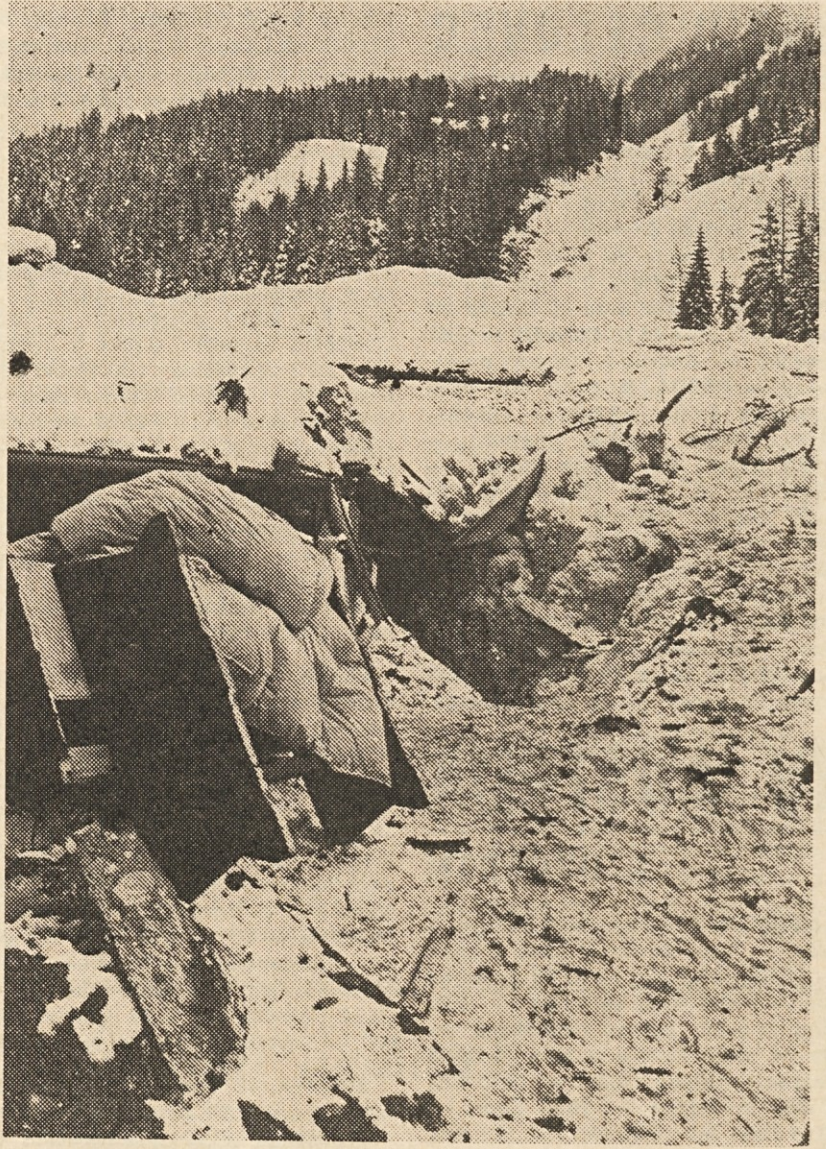
nevarnosti, skoraj brez kakršnih koli pripetljajev.

Eno izmed najvažnejših sv. maš je bral v cerkvi sv. Groba v Jeruzalemu latinski patriarh monsignor Giacomo Beltritti v navzočnosti okoli dva tisoč romarjev iz raznih dežel. Pa tudi v drugih cerkvah Jeruzalema, Nazareta, Tel-Aviva in Jaffe v Galileji in na sedenem ozemlju v Betlehemu, se je domače katoliško in protestantsko prebivalstvo, skupno s tisoči tujimi romarji na svečan način spomnilo vstajenja Jezusa Kristusa. Vzhodne Cerkve, h katerim spada tudi večina arabskih kristjanov, bodo po njihovem koledarju slavile veliko noč navadno štirinajst dni kasneje.

Z judovskim praznikom „pasah“, v spomin na odrešenje Judov iz egipčanskega suženjstva po Mojzesu, sovpadajoči velikonočni prazniki, so bili letos posebno strogo zastraženi, da bi na ta način preprečili atentate arabskih teroristov.

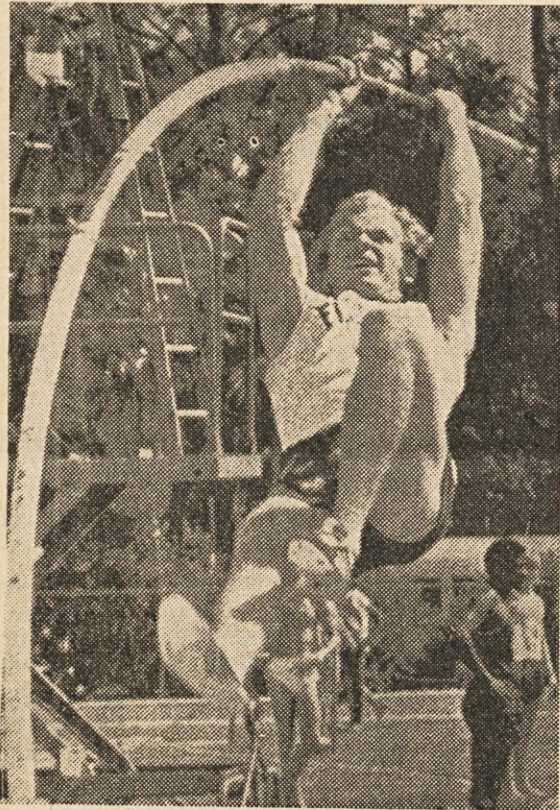
Snežni plaz usmrtil osem ljudi

MALLNITZ. — Močno sneženje, kot ga že dolga leta ne pomnijo, je bilo vzrok strašni nesreči, ki se je zgodila na velikonočni ponedeljek, ob 6. uri zjutraj v Mallnitzu: snežni plaz je porušil počitniško naselje sindikata gradbenih in lesnih delavcev in usmrtil osem počitniških gostov, od skupno 26, štiri osebe pa so bile ranjene, od teh so dve težko ranjeni prepeljali v bolnišnico v Špitalu ob Dravi.



Na sliki popolnoma porušeno naselje „Sonnenhang“ v Mallnitzu. Od skupno 11 hišic so ostale le tri, pa še te so težko poškodovane.

šport - šport - šport - šport



ROBERTS S PALICO PRESKOČIL 565 cm

GAINESVILLE. — Na tekmovalju na Floridi je 23-letni ameriški atlet Dave Roberts preskočil s palico 565 cm in tako za 2 cm izboljšal dosedanji svetovni rekord Boba Seagrena iz leta 1972.

Dave Roberts je že leta med najboljšimi skakalci na svetu, s svojim dosežkom iz leta 1972 (549 cm) pa je bil po lanskem sezoni sedmi na lestvici vseh časov. Leta 1973 ni bil tako uspešen in se je moral zadovoljiti s 533 cm. Zanimivo pa je, da je leta 1974 kar 26 Američanov preskočilo 510 cm in več.

Na nedavnem dvoranskem dvoboju ZDA : SZ v Richmondu se Roberts tudi ni izkazal, saj ni preskočil začetne višine in svoji (sicer zmagovalni) ekipi tako ni priboril niti točke.

SMUČANJE

Za avstrijski pokal v smučanju na dolge proge sta v soboto v Hochfilznu slavila dvojno zmago Salzburžana. Na 15 km dolgi progi je zmagal Heinrich Wallner pred Alfredom Pernerjem.

SKAKANJE

Za Veliko noč so avstrijski smučarski skakalci tekmovali na več krajih in dosegli kar lepe uspehe. Tako je na tradicionalni mednarodni tekmi v skokih na 90-metrski skakalnici v Feldbergu v Schwarzwaldju zasedel Avstrijec **Pürstl** 2. mesto s skokoma 79,5 in 80,5 m. Na prvo mesto se je uvrstil svetovni prvak **H. G. Aschenbach**, šele 5. je bil naš Zahomčan **Karl Schnabl** s skokoma 75 in 78 m.

V Seefeldu je bil na velikonočni ponedeljek 1. **Willi Pürstl** (76,5 in 79 m); na Finskem v smučarskem letovišču Rukantunturiju je bil prvi **Toni Innauer** s skokoma 110 in 107 m, 2. pa **Wanner**, oba Avstrijca. Naši so tekmovali tudi v Kanadi v Thunderbayu, kjer je bil Zahomčan **Hans Millonig** 2., prvi pa je bil Švicar Steiner (skoka: 92,5 in 92,5 m).

SVETOVNO PRVENSTVO V MOTOCROSI V TRŽIČU

TRŽIČ. — Med devetnajstimi državami, ki bodo letos izvedle eno izmed dirk za svetovno prvenstvo v motocrosu v razredu do 250 kubikov, je tudi Jugoslavija. AMZJ je to pomembno nalogo zaupala prizadevnemu AMD Tržič, ki se je že večkrat izkazalo z izvedbo prireditev na najvišji ravni: 8. junija letos bo na znani progi v Podlublju spet zbrana vsa svetovna elita. Društvo, ki neguje stalne stike z na-

cionalnimi zvezami, ima zagotovilo, da se bodo junijske dirke udeležili najboljši, izbrani dirkači iz vzhodne in zahodne Evrope. Tržičani so mislili tudi na to, kako bodo zapolnili odmor med obema vožnjama, dolg poldrugo uro; zagotovili so si, tako zatrujejo, nastop Avenikovega ansambla, ki bo pod Ljubeljo gotovo privabil marsikaterega obiskovalca. In ne nazadnje so mislili tudi na zbiranje značk: za svetovno prvenstvo bodo izdali tradicionalno spominsko značko, na voljo pa bo tudi komplet vseh značk prireditve, tudi obesek za ključe.

KOŠARKA

LJUBLJANA. — Končano je XXXI. prvenstvo jugoslovanskih košarkarjev. Zadar je ponovno, že petič v svoji zgodovini, prvak, ob tem pa je letos izgubil eno samo srečanje.

Ljubljanska Olimpija je prav z zadnjo zmago osvojila 6. mesto, ki ga je sicer že dolgo imela na dosegu roke, pa ga je vedno znova izpuščala iz rok in grozilo ji je celo samo nizko 9. mesto.

Sadat: Sueški prekop bomo odprli?

Kot poročajo iz Jeruzalema, so tam z veliko zadržanostjo sprejeli govor egiptovskega predsednika Sadata, v katerem je izjavil, da bodo v kratkem, in to že 5. junija, izročili Sueški prekop prometu, ki je bil neploven osem let. Sadat je še dejal, da je pripravljen podaljšati mandat mirovnim silam Zdru-

Ali je Sueški prekop splaval po vodi?

ženih narodov-plavim čeladam za tri mesece; njihov mandat bo potekel 24. aprila. Egipčanski predsednik je s tem pokazal dobro voljo, da mu je do pogajanj, hkrati pa je rekel, da je potrpljenje Egiptu omejeno.

Politični opazovalci menijo, da pomeni Sadatova izjava korak sprave napram Združenim državam Amerike, da bi svojo bližnjevzhodno politiko ponovno preverile, potem ko je Kissingerjeva misija pro-

padla ter je na ta način nastal nevaren položaj. Z iniciativo Kaira je Izrael zašel v diplomatsko osamljenost, ker ne more predložiti nobene enakovrednega predloga.

Izraelski zunanji minister Alon je v ponedeljek k novemu položaju dejal, da ženevska konferenca ne more prinesiti nobene odločitve, saj spora niso mogli rešiti niti v dvostranskih pogajanjih med Združenimi državami Amerike in Egiptom.

● VOLITVE NA SEVERNEM IRISKEM

Te dni se je mudil v Belfastu ministrski predsednik Harold Wilson. Prinesel je sporočilo, da bodo 1. maja na Severnem Irskem volitve v ustavodajno skupščino. Omenil je z zadovoljstvom, da še vedno traja premirje s tajno irsko armado — IRA. Izrazil je upanje, da se bodo Irski udeležili volitev 78 poslancev, ki bodo sestavljali novo skupščino. Ta sicer ne bo imela zakonodajnih pooblastil, pač pa bo to forum, ki naj omogoči pogovore o bodoči uravi Severne Irske, kot angleške pokrajine. O tem bo še odločal angleški parlament.

● AMERIČANI NE BI BRANILI NOBENE DRŽAVE

Inštitut za raziskave Harris v Chicagu je izvedel raziskavo, kdo je za to, da bi Združene države prisločile na pomoč katerikoli državi v primeru, ko bi bila napadena. Raziskava je bila izvršena že decembra, vendar so njen izid objavili šele zdaj. Samo 23 odst. po-


vprašanih je bilo za to, da bi Amerika napadeni državi poslala čete na pomoč. Med znanimi vplivnimi osebnostmi, ki so jih vprašali za mnenje, se jih je samo 34 odst. izreklo za takšno pomoč. Za primer, da bi bila napadena Zahodna Evropa, se je izreklo 30 odstotkov povprašanih za ameriško pomoč, 41 proti. Ko bi Sovjetska zveza zasedla Zahodni Berlin, bi bilo 43 odst. povprašanih za nastop ameriških čet, proti pa 34 odst. V primeru, ko bi Arabci zasedli Izrael, naj bi Združene države prisločile Izraelcem na pomoč, meni 50 odst. Američanov, 27 povprašanih je proti takšni pomoči. V primeru velike ofenzive s severa proti Južnemu Vietnamu se je za ameriško pomoč izreklo samo 11 odst. povprašanih, 72 odst. pa proti.

*Oglašujte
v našem listu!*

● AVSTRIJA — MADŽARSKA 0:0

Pred okoli 70.000 gledalci je v sredo avstrijska nogometna reprezentanca igrala na dunajskem stadionu z ustrežno madžarsko le neodločeno in si s tem zmanjšala možnosti, da bi postala zmagovalca pri krončni uvrstitvi 2. skupine. Avstrijski nogometaši so bili skoraj vso tekmo v lahki premoči, vendar niso mogli dati vsaj enega zadetka. Avstrija ima 5, Wales 4, Madžarska 3 in Luksemburg 0 točk.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84-3-58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Zrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.



RUTAR-CENTER

● ugodno dobavi
● in hitro na dom
● dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381